

Kullamaa raamatukogu
on Eesti kõige ilusam, isegi val-
lavanem käib laenamas. Lk 7

**Mis on jõulu-
jutluse sõnum?**
Läänemaa kirikuõpetajad
annavad aru. Lk 5

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

NELJAPÄEV, 22. DETSEMBER 2016 | NR 147 (3943) | 1 EURO

Leili Mutso:
kuhu me
naised
saadame?
Lk 3

● HALDUSREFORM LÕPUSIRGEL

Noarootsi pani punkti valdade liitumislepingutele

Noarootsi vallavolikogu kiitis eile heaks ühinemislepingu Lääne-Nigulaga. Otsus oli viimane puuduolev tükik mosaiikpildis, milleks muutub Läänemaa kaart pärast 2017. aasta kohalikke valimisi.

TARMO ÕUEMAA
URMAS LAURI
KAIE ILVES
info@le.ee

Ainsana jätkab praegustes piirides mõnesaja elanikuga Vormsi vald, millel saarena on õigus erandile.

Põhja-Läänemaaale tekib Lääne-Nigula, Martna, Kullamaa, Noarootsi ja Nõva liitumisel Lääne-Nigula vald. Haapsalu linn ja Ridala vald ühinevad Haapsalu linnaks.

Lihula ja Hanila liituvad koos Pärnumaa valdade Kooniga ja Varblaga Lääneranna vallaks, mis hakkab kuuluma Pärnumaa koosseisu. Seega jääb Läänemaaale tulevikus kolm omavalitsust: Vormsi, Haapsalu ja Lääne-Nigula.

Noarootsi teine katse

Viimasena hääletas oma liitumislepingut eile pärastlõunal Noarootsi volikogu. Korra olid nad otsustamise juba edasi lükanud. „Lükkasime edasi, et ära oodata riigikohtu otsus sundliitmise kohta. Nüüd on see tulnud ja see ei muuda vähimalgi määral meie olukorda,” ütles Noarootsi volikogu esimees Margus Laidmets.

Noarootsi vallavanem Triin Lepp hoiatas volikogu, et liitumislepingu vastu hääletades on võimalik ainult kaotada. „Kui me ühinemislepingut heaks ei kiida, siis ütleb valitsus veebruaris, kellega me peame liituma. Vaatame kaarti ja näeme, et võimalusi on ainult üks. Siis peame uuesti kiiruga läbirääkimisi pidama ja sügisel oleme ikka sa-

Varbla nõustub Läänerannaga

Lõuna-Läänemaa ja Põhja-Pärnumaa valdade ühinemislepingu kinnitas viimasena eile hommikul Varbla volikogu. Kohal oli kaheksa volikogu liiget. Ühinemise poolt hääletasid kõik.

Varbla vallavanema Sivar Tõnissoni sõnul suuremat arutelu ühinemislepingu kinnitamisele ei eelnenud. „Lepingu sisu on ju ammu läbi arutatud ja lukku pandud,” ütles Tõnisson. „Nüüd ootab ees suurem töö.”

Ringi teha tuleb dokumendid, elukorraldus tuleb ümber sättida. „Et viimasel hetkel ei selguks, et Lihulasse ei käigi bussi,” märkis Tõnisson.

Tulevases Lääneranna vallas elab ligi 6000 elanikku, valla kes- kuseks saab Lihula linn.

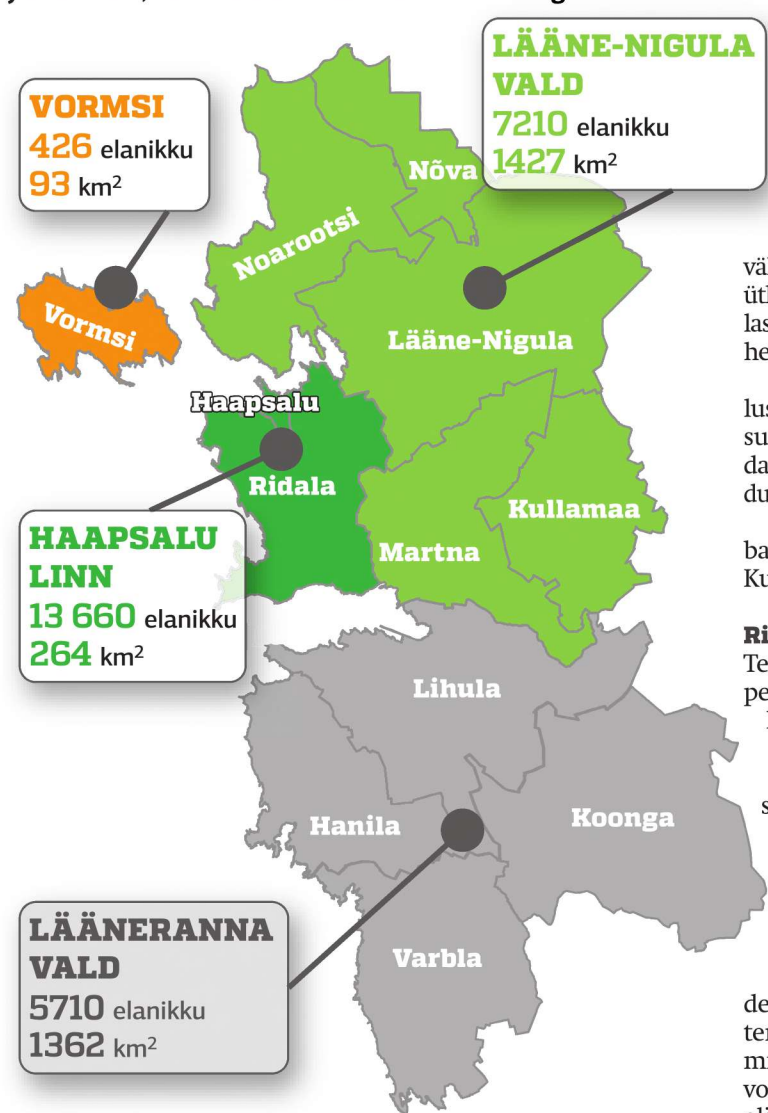
mas seisus kui vabatahtlikult liit- tudes, ainult et Noarootsile üsna soodsast liitumislepingust ja ka vabatahtliku ühinemise rahast ilma,” ütles Lepp.

Kaheksast istungil olnud voli- kogu liikmest hääletas ühine- mislepe poolt kuus, vastu olid Endel Pelapson ja Margus Kask. Noarootsile jääb uues vallas osa- valla staatus.

Nõva volikogu hääletas üleei- le ühinemislepingu poolt hääl- tega viis poolt, üks vastu. Ühine- mise vastu oli volikogu aseesi- mees Tarmo Heinleht, kes oleks eelistanud ühinemist Harjumaa naabritega. „See oleks olnud värs- ke väljakutse,” ütles Heinleht.

Läänemaaale jääb kolm valda

Läänemaa 10 omavalitsusest jääb tuleva aasta oktoobris järele kolm, sest Lääneranna liitub Pärnumaaga.

Heinleht sai enda sõnul rahu- likult oma meelsust avalda- da, teades, et enamus on Lää- ne-Nigulaga ühinemise poolt.

„Loomulikult on mul hea meel,” ütles Nõva vallava- nem Deiv Rahumägi. „Na- gu koorem oleks õlult lange- nud.” Vallavanema sõnul ei oleks nii pisike vald saanud nagunii iseseisvana jätkata. „2016. aastal oli eelarves va- ba raha 5000 eurot. Seda on

vähem kui mõnel pere-eelarves,” ütles Rahumägi. „Peraküla pump- las läks sel aastal laba puruks, va- hetuse peale kulus 3300 eurot.”

Nii väike vald ei leia omaosa- lust europrojekti tarbeks ega suuda laenu võtta. „Me ei suu- daks kvaliteetselt täita riigi pan- dud ülesandeid,” ütles Rahumägi.

Sama ühinemisleppe on ju- ba heaks kiitnud Lääne-Nigula, Kullamaa ja Martna.

Ridalist saab linn

Teisipäeval Pusku turismitalus peetud istungil kiitis Ridala voli- kogu heaks liitumise Haap- saluga. Ühinenud omavalitsus hakkab kandma nime Haap- salu linn.

Ühinemiseotsuse eel kõne- sid ei peetud ega võetud sõ- na. Volikogu liige Valli En- der nõudis, et toimuksid ni- melised hääletused.

Nii ühinemislepingu ja lisa- de kinnitamise kui ka haldus- territoriaalse korralduse muut- mise taotluse poolt oli kümme volikogu liiget, vastuhääletajaid oli viis. Haapsaluga liitumise vas-

tu olid valimisliidu Ühtne Ridala liikmed Toomas Vallimäe, Too- mas Schmidt, Lea Samarajev ja Valli Ender ning Keskerakonna fraktsiooni liige Janek Hiiemäe.

Volikogu esimees Olev Peet- ris on algusest peale Haapsalu- ga läbirääkimistest osa võtnud. Korra olnud Peetrisel ka hetk, kus ühinemine tundus lootuse- tu olevat. „Aga see läks suhte- liselt kähku üle,” ütles Peetris.

Volikogu istungi lõpuks ko- hale jõudnud Haapsalu linnapea Urmas Sukles ütles, et kõhklust, et ühinemist Ridalaga ei tule, tal väga ei olnud. „Ma olen käinud kõik need külad, külaseltsid lä- bi...” ütles Sukles. „Noh, Pui- sesse ma ei jõudnud, aga kõik üle- jäänud käisin läbi. Oli näha, et inimesed tulid, ütlesid, et palun, ühineme. Kahtlusi ikka oli, sest ega ma saa sekkuda teise voli- kogu asjadesse, neist püüdsime Haapsalus olla nii kaugel kui või- malik,” ütles Sukles. „Kui keegi sellest ühinemisest võidab, on see Ridala, sest Haapsalu elani- kul midagi väga ei muutu. Ühi- nenud omavalitsus muutub loo- giliseks, me olemegi ju koos, 84 protsenti praeguse Haapsalu ja Ridala elanikest elab linnastus.”

Boonusraha saab Haapsalu linna ja Ridala valla ühinemisel tekkiv Haapsalu linn 1,6 miljonit eurot, sellest 300 000 kulub ühi- nemiskuludeks, ülejäänud 1,3 miljonit läheb investeeeringuteks. „See on suur raha ja oleks olnud kahju, kui sellest oleks ühine- mata jätmisel ilma jäänud,” üt- les Sukles.

KangaDzungel

Haapsalu kaupluse kolimiseelne

LÕPUMÜÜK!

KÕIK KAUBAD

-70%

Haapsalu KangaDzungel: Lihula mnt. 3 Tel: +372 4737034 / E-R 10-18, L 10-15

E-poes kogu kaup -50% www.kangadzungel.ee *E-poes üle 20€ tellimuse puhul Eesti-sisene transport pakiautomaatidesse TASUTA!

● JUHTKIRI

Katkine Läänemaa

See on nüüd tehtud. Läänemaa on põhimõtteliselt katki – võimaliku Suur-Läänemaa asemel hoopis väiksem kui kunagi varem, ilma Lihula ja Hanilata. Järgmistel Läänemaa laulu- ja tantsupidudel on rongkäik lühem.

Ilmselt kummitab paljusid veel mõnda aega küsimus, kas võinuks asjad minna teisiti, kui oleks tehtud hoopis nii või naa või jäetud üht-teist ütlemata. Seda me enam teada ei saa, aga on kindel, et Läänemaa omavalitsusjuhtide hulgas napib neid, kes oleks võimelised mõtlema suuremalt kui kodulinn või -vald. Teisalt tegutsesid vallavanemad ja linnapea neis raamides, mille oli valitsus seadnud. Taavi Rõivase valitsus otsustas võtta haldusreformi teostamisel passiivse rolli, jättes otsused omavalitsusjuhtide teha. Jüri Ratase valitsus on sellele seisukohale ainult kaasa noogutanud. Nii polegi ime, et vallavanemad toimisi oma parema äranägemise järgi. Tulemuseks on lõhutatud Läänemaa.

Kummaline on ka Vormsi staatus. Millisest kvaliteetsemast valitsemisteenusest on jutt, kui saarel on endiselt 400 inimest, kelle võimekusega tuleb asju ajada? Kui Vormsi 400 võib olla omaette, miks siis mõni 1500 või 3000 elanikuga vald ei või?

Usaldamatus ei ole hea alguspunkt haldusreformi järgsele omavalitsuskorraldusele. Haapsalu linn saab jällegi suuremaks kui kunagi varem. Ühinemisprotsessi ajal rõhutati korduvalt ja mõlemalt poolt, et Uuemõisa ja Paralepa on juba ammu Haapsalu linna osad. Aga nagu ühinejad isegi kohe protsessi alguses ütlesid, ei saa kõige suurem tüliõun olema mitte eelarve ja raha jagamine, vaid hoopis nimi. Nii läkski. Segadus nime ümber ja ka endise vallavanema vihanest vastuseis liitumisele ainult süvendas segadust.

Nüüd pole muud, kui seljad kokku panna valitsuse survestamiseks, et Lihula ja Hanila koos Varbla ja Koongaga liidetaks Läänemaaga.

● TEISED LEHED

Miks peaks president kirikus käima?

ERRi UUDISTEPORTAAL. Kui president käib jõululaupäeval kirikus või kaitseväge peakaplan õnnistab iseseisvuspäeval kaitseväge, siis pole ennekõike tegemist mitte kristliku tseremooniaga, vaid rahvusriigi rituaaliga, kus kasutatakse kristliku religiooni talitust. Kui president valib, et ta seda ei tee, siis esitab ta ise endale väljakutse leida asendav rituaal, kirjutab religiooniantropoloog Jaanus Kangur ERRi uudisteportaalil.

Rahvusriigi kui religiooni esimene alus on uskumus rahvuse kui selgepiirilise entiteedi olemasolusse. Sellele uskumusele on üles ehitatud kogu seadusandlik raamistik. Teine rahvusriigi aluseks olev uskumus ütleb, et rahvusel on vääramatu õigus teatud geograafilisele territooriumile.

Rahvusriigi rituaalid ei ole mitte lihtsalt talitused alamate lõbustamiseks, vaid eksistentsiaalse tähtsusega. Näiteks sõjaväeparaadi puhul on tegemist klassikalise uhkeldusrituaaliga.

Kui president käib jõululaupäeval kirikus või kaitseväge peakaplan õnnistab iseseisvuspäeval kaitseväge, siis pole ennekõike tegemist mitte kristliku tseremooniaga, vaid rahvusriigi rituaaliga, kus kasutatakse kristliku religiooni talitust.

● LAUSELAEN

„Mina olen rahvale lubanud, et Ridala ja Haapsalu ei ühine, ja oma otsust ma ei muuda.”

Ridala volikogu liige **Valli Ender**. LE, 20. detsember 2016

NÄDAL

06.12.2016

Maailm ei peatu, vaatame suurt pilti

Sel aastal hakkasime iga ootamatu uudise peale paanikasse minema, aga uudised ongi definitsioonilt ootamatud.

Jõulud tulevad, aga maailmas rahu ei ole. Berliini kesklinnas sõidab autojuht tahtlikult jõuluturu rahvasumma. Süürias käib sõda, milles ei tundu olevat ühtegi õiget poolt ning millesse on haaratud nii USA kui ka Venemaa, Euroopa Liit aga nendib, et ei suuda midagi teha inimeste hukkamise takistamiseks. USAs asub presidendiametisse ettearvamatult käituv veidra välimusega mees, kes ei ole ikka veel helistanud meie riigipeale. Eesti uus president ei käi isegi kirikus.

Seda loetelu võib kõvasti pikendada, eriti kui kogu 2016. aasta peale tagasi vaadata. Iga natukese aja tagant tabab maailma mõni uus vappustus, valimised annavad „üllatava” või lausa „soovimatu” tulemuse ning kõikjal meedias sööstab asja analüüsima hulk eksperte, kes kuulutavad, et midagi head see meie vaatenurgast kindlasti ei tähenda. Kui ka mõni õnnetus on veel juhtumata, siis ajakirjandus ja samad eksperdid kirjeldavad, kuidas see kohe juhtub.

Hannes Rumm, kes välispoliitikas ning eriti Euroopa asjades on kahtlemata hästi kodus, kirjutas hiljuti Maalehes: „Tänavune aasta läheb aga ajalukku sellega, et Eesti julgeoleku- ja majandushuvisid kahjustasid ootamatud muutused meie oluliste liitlaste juures. [...] Suurbritannia otsus lahkuda EList nõrgendas liitu nii oma inimeste kui muu maailma silmis. USA presidendivalimised võitis Donald Trump, kõige ettearvamatum president Eesti taasiseseisvumise järgsel ajal. Paraku pole põhi veel käes.”

Hoopis põhja vajutas aga murepeadaali Ahto Lobjakas, kes leidis Äripäevas aastale tagasi vaadates, et Eesti pole ajaliigestest nii lahti olnud 80 aastat, ja et aktsent ikka paika saaks,

ANVAR SAMOST
kolumnist

lisis: „Nagu enne 1940. aastat, ei tea me täna, kas oleme ajaloo näitelaval tulijad või minejad.”

1940. aastast on praegusajal kahtlemata lihtsam kirjutada kui 2016. aastast, sest kuigi mõlemad kuuluvad juba minevikku, on meil esimese puhul teada, mis järgmiste aastakümnete jooksul aset leidis. Sellele vaatamata julgen öelda, et ei maksa igas väljakujunenud ootusest kõrvale kaldumas sündmuses maailma lõppu näha.

Suurbritannia majandust ei ole tabanud pöörsed hädad, mida pärast Euroopa Liidust lahkumise referendumit ennustati, pigem on läinud vastupidi. Ühendkuningriigi uuest välisministrist Eesti ja maailma meedias maalitud karikatuurist võis arvata, et ta jookseb kohe Putinit embama. Vaid need, kes olid Boris Johnsoni tegevust poliitikas ja ajakirjanduses pikemalt ja süvenemisega jälginud, teadsid õigesti, et nii ei lähe. Ka Trumpi puhul tuleb ainult pisut pingutada, et suuta mööda vaadata tema juuksepahmakast või tavapärast esinemismaneerist ning näha märke võimalustest, mida tema erakordsus vaba maailma kõige tähtsama liidrina pakub.

Itaalia põhiseadusreferendumi läbikukkumisega pidi kaasnema äärmuspopulistide jõudmine valitsusse ning kogu euroala ränk kriis. Midagi sellist pole toimunud. Olgem ausad,

● **Trumpi puhul tuleb ainult pisut pingutada, et suuta mööda vaadata tema juuksepahmakast või tavapärast esinemismaneerist ning näha märke võimalustest.**

Eesti seisukohast pole mitte mingit vahet, kes on Austria president.

On oluline, et meil oleksid inimesed, kes kõigi nende muutuste pinnal suudaksid näha pikemat vaadet ning Eesti huve sellele vastavalt esindada enesekindlalt, algatusvõimeliselt ning ilma viimase hetke paanikata. Et neid inimesi teiste lääne-riikide pealinnades tuntaks ja usutaks. On oluline, et Eesti valitsemine oleks avalik ja aus. Siis on meie viimase aja kaldumus otsida kõigist maailma sündmustest halba alusetu.

Alati võib juhtuda, et sündmused meie ootustega ei kattu. Ei maksa nutta, et ajaloo lõpp, kus kõik rahvad ja riigid jõuavad õigusriigi ja liberaalse demokraatiani – mis veel 25 aastat tagasi arukate inimeste meelest juba paistis –, on edasi lükkunud ja üldse on ajalugu suunda muutnud.

Pisut meenutaks selline käitumine olukorda, millega puutusin kokku ühes Läti ettevõttes, mille juhid olid aasta läbi kõvasti tööd teinud ja konkurendilt turgu ära võtnud. Uuel aastal oli konkurent aga õppinud ja tegi palju tülid. Ettevõtte juht küsis minult kui nõukogu esimehelt peaaegu tõsiselt: miks ei võiks see koht, mille oleme raske tööga saavutanud, nüüd püsivalt meie kätte jääda, milleks selline ebaõiglus?

Tegelikult on muidugi võimatu ühe ettevõtte või kogu Eesti tarvis aega seisma panna. Mida lähemalt ja mida lühemale ajavahemikule keskendudes – süvenemata – maailma vaadata, nagu 24 tunni tsükklis meedia teeb, seda ohtlikum ja olulisem tundub iga väikegi *status quo* muutus. Võtame rahulikult, vaatame suurt pilti, ärme jääme pealtvaatajaks.

● LÄÄNEMAA NAISTE VARJUPAIK

Tugikeskuse sulgemine jätab kaks naist peavarjuta

Läänemaa naiste tugikeskus paneb uuest aastast ukse kinni, sest riigi rahastus väheneb.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Sel aastal on Läänemaa naiste tugikeskuse poole pöördunud 98 Lääne- ja Hiiumaa naist ning turvakodus on peavarju leidnud 10 naist. Kaks naist on turvakodus ka praegu ja neile tuleb uuest aastast leida uus elukoht.

Kolmapäeval teatas naiste tugikeskusi koondav naiste varjupaikade liit, et kuna sotsiaalkindlustusamet ei suurendanud maakondadele teenuse osutamiseks kehtestatud piirmäärasid, siis kaheksas Eesti piirkonnas, sh Läänemaal ei osaleta naiste turvakeskuse hankes.

Läänemaa naiste turvakeskuse juhi Leili Mutso sõnul oli turvakeskuse tänavune eelarve ligi 66 300 eurot, tuleval aastal aga tuleks hakkama saada umbes 28 100 euroga. „Meie oleme valmis teenust edasi osutama, aga me ei saa aru, kuidas selle väikese summaga on võimalik seda kvaliteetselt teha,” ütles Mutso.

Läänemaa naiste tugikeskusel on valvetelefon, kuhu saab naine pöörduda nii öösel kui ka päeval. Tugikeskusel on ka varjupaik, kus saab koos lastega ajutiselt elada, kui ei saa vägivaldse mehe tõttu enam kodus olla.

Läänemaa naiste tugikeskuse juht Leili Mutso andis eile terve päev meediale intervjuusid, et selgitada olukorda.

ARVO TARMULA

Raha läheb keskustele

„See on äärmiselt nukker lugu. Pool aastat on ajakirjanduses olnud juttu, kuidas teeb ohvriabi seaduse muudatus kõike paremaks, aga tegelikult oleme jõudnud selleni, et väikeste kohtade inimesed teenust ei saa,” oli Haapsalu sotsiaalaia aselinnapea Kaja Rootare nõrindud.

Sel sügisel muudeti ohvriabi seadust ja kirjeldati teenused, mida peaks tugikeskus osutama. Kui seni rahastas tugikeskusi sotsiaalministeerium oma eelarve eri ridadelt, siis uuest aastast hakkab see käima sotsiaalkindlustusameti kaudu.

Sotsiaalministeeriumi sotsiaalaia asekantsler Rait Kuuse teatas kolmapäeval, et tegelikult on naiste tugikeskustele tulevaks aastaks ette nähtud summad hoopis suurenenud. Varju-

Läänemaa naiste tugikeskus

- Loodud oktoobris 2013.
- Pakub teenust Lääne- ja Hiiumaal.
- Tugikeskusel on kolm palgelist töökohta nelja töötajaga. Samuti aitavad vabatahtlikud.
- 2016. aastal on tugikeskuse poole pöördunud 98 naist, kellest on varjupaigas majutatud 10 naist.
- 2016. aasta rahastus riigilt 66 277 eurot, sellele lisanduvad annetused.

paikade liit on aga kokku arvanud tugikeskustele viimastel aastatel reaalselt laekunud summad ja väidab, et kogusumma on selle aastaga võrreldes siiski üle 100 000 euro väiksem.

Lisarahast ei jõua maakondadesse aga midagi, sest kehtima hakkav kulumudel seob rahastamise maakonna elanike arvuga. „Kuna suurt linnades on palju rahvast, said nemad ka suurema osa rahast,” ütles Mutso.

Eesti naiste varjupaikade liidu juhatase liikme Eha Reitelmanni sõnul planeeriti eelarve selle järgi, et Eestis on neli piirkonnakeskust.

Naiste varjupaikade liit veenis riigikogu sotsiaalkomisjoni, et teenust on vaja igas maakonnas. „Riigikogu kirjutaski seadusesse, et teenus peab olema igas maakonnas kättesaadav, aga eelarvesse muudatusi ei tehtud,” selgitas Reitelmann.

Petetud inimesed

Sotsiaaltöötajad tunnevad, et muudatustega on petetud nii

neid kui ka abi vajavaid naisi – kui aastaid on julgustatud lähisuhtevägivalla all kannatavaid naisi pöörduma abi saamiseks tugikeskusesse, siis nüüd võetakse neilt see võimalus.

„Me teame, kui valus on meie maakonnas vägivaldaprobleem. Olime väga õnnelikud, kui tugikeskus käima läks,” rääkis Läänemaavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja Kersti Lõhmus.

Mis edasi saab, ei tea keegi. Lõhmus ütles, et ta ei näe Läänemaal ühtegi teist organisatsiooni, kes võiks Läänemaa naiste tugikeskusega võrdel tasemel teenust pakkuda.

Rootare hinnangul pole ka mõeldav, et omavalitsused võtaksid tugikeskuste rahastamise enda kanda, sest siis hakkaks abi saamine sõltuma sissekirjutusest.

„Tahakski sotsiaalkindlustusametilt küsida: kuhu me nad saadame?” küsis Leili Mutso retooriliselt. „Suurtesse keskustesse?”

Rootare hinnangul on mõeldamatu, et vägivaldsest suhtest väljuda otsustanud naine pöörduks laste ja töö kõrvalt abi saama Tallinna või Pärnusse – nõustamisele minekuks kulub sel viisil terve päev. „Kas naine ütleb oma vägivaldsele mehele, et anna andeks, hoia täna lapsi, ma lähen Tallinna sinu peale kaebama?” tõi ta näite. Pigem lüüakse siis käega ja kannatatakse edasi.

Mutso sõnul on otsustatud, et neid naisi, kes on seni pöördunud, toetatakse vabatahtlike abiga edasi, kuid psühholoogilist ja juriidilist nõustamist neile osutada ei saa. „Teeme naiste tugigruppi ja lastele loovusringi edasi,” rääkis Mutso.

● LÜHIDALT

Lahkus arst ja karikaturist Viljar Ansko

Teisipäeva õhtul lahkus ootamatu haiguse tõttu meie hulgast arst, karikaturist, luuletaja ja koduloolane Viljar Ansko.

Viljar Ansko sündis 17. mail 1948 Tartus, kuid suurema osa oma elust veetis ta Läänemaal Ristil.

Ansko oli väga mitmekülgne mees, kuid laiemalt on ta tuntust kogunud karikaturistina. Tema karikatuurid on olnud väljas paljudel näitustel Eestis ja 2008. aastal ilmus tema karikatuurikogumik „Hippocratis dolorosa”.

Karikatuuri kõrval oli Anskol olulisel kohal luule. Oma kirjastuse „Anamneesia” kaudu on ta koostanud, toimetanud ja välja andnud üle 30 raamatu, millest suurem osa on pühendatud represseeritute luulele. Ansko enda sulest on ilmunud kolm luulevalimikku, ta oli Eesti ajakirjanike liidu ja Eesti kirjanduse seltsi liige.

Anskot võis nimetada ka represseeritute eestkõnelejaks, sest seitse aastat toimetas ta ajalehte Memento ning tema idee oli püstitada Ristile raudteerööbastest mälestusmärk küüditatutele.

Kaire Reiljan

Kunstikooli juurde tuleb kohvik

Haapsalu Linnahooldus otsib rentnikku, kes hakkaks kunstikooli kinnistul Jaani tn 2 järgmise aasta märtsist kohvikut pidama.

Enampakkumise alghind on 700 eurot kuus. Kunstikooli sisehoovi jääva kohvikupinna suurus on 102,1 ruutmeetrit, samuti tuleb kohvikule 52 ruutmeetri suurune väliterrass. Kohviku rendileping sõlmitakse viieks aastaks.

„Otsustasime, et me ei tee piiranguid kohviku stiili ja köögi asjus, et mitte mõnd head ideed eemale peletada. Ootame hoopis, et huvilised saadaksid meile kohviku kohta oma seisukoha,” rääkis Haapsalu Linnahoolduse juht Alo Lõps.

Samuti pole kavas ette kirjutada, kas kohvik peaks olema avatud aasta ringi.

Lemmi Kann

Anni Oraveer sai Põhja-Eesti pimedate ühingu auliikmeks

Põhja-Eesti pimedate ühingu nimetas Haapsalu pimedade kirjaniku Anni Oraveeri oma auliikmeks.

„Anni Oraveer on silma paistnud audioraamatute tegemise poolest, mida saavad pimedad arvutist kuulata,” ütles Põhja-Eesti pimedate ühingu esimees Janne Jerva.

Haapsalu sotsiaalmaja direktori Serli Küünarpuu sõnul on Oraveeri töö tulemusel pimedate raamatukogusse jõudnud väga palju heliraamatuid. „Oleme Anni üle väga uhked ja rõõmsad,” ütles Küünarpuu.

Tarmo Õuema

Läänemaal on korralikud autojuhid

Politseilt hoitava pühadekaardi saavate liiklusehite liigiliste arvude poolest on Läänemaa koos

Hiiumaaga auhinnaalises viimasel kohal – Läänemaal tuli kõigest neli kaarti.

Politsei saadab traditsioonilise pühadekaardi neile sõidukijuhtidele, kes on aasta jooksul liiklusehite vastu eksinud viis või enam korda. Tänavu on aadressaate üle Eesti kokku 800. Läänemaale läkitati neist vaid neli. Sama palju läks Hiiumaale ja mõni rohkem Saaremaale.

Politseist öeldi Lääne Elule, et Läänemaa võib heameelt ja uhkust tunda. Haapsalu politsei-

jaoskonna patrullitalituse juht Meelis Laurmann (pildil) nõustus – selleks on põhjust. „Mäletan, et kui me selle aktsiooni algusaastatel ise neid pühadekaartide laiali kandsime, oli saajaid ikka rohkem,” nentis ta.

Ühel kaardisaajal kogunes aasta peale seitse rikkumist, ühel kuus ja kahel viis rikkumist. Nii siis jäid Läänemaa esiliiklusehitegaanid politseile vahele kokku 23 korral. Rikkumiste detaile politseiamet ei avaldanud, küll aga on teada, millistesse kategooriatesse rikkumised kuulusid.

Kõige rohkem eksiti liikluseaduse paragrahvi vastu, mis käsitleb vajalike dokumentide puudumist. Järgnesid sõiduki või autorongi puhul lubatud massipirangute ja mõõtmete ületamine,

töö-, sõidu- ja puhkeaja nõuete rikkumised ja sõidumeeriku kasutamise rikkumised.

Lubatud sõidukiiruse ületamisega jäi politsei valvsa silma ette üks juht ühel korral, samuti ühel korral tabati üks neljast juhust roolist ilma juhtimisõigusega, üks tehnonõuetele mittevastanud sõiduk ja üks rikkumine sõiduki või selle haagise registreerimisel. See nimekiri viitab Laurmanni sõnul, et tegemist võis olla pigem metsaveokitega.

Roollijoodikuid Läänemaa neljases saririkkujate seltskonnas polnudki. „Joobes juhtidel ei tulnud lihtsalt pühadekaardi saamiseks vajalikku viit rikkumist kokku,” märkis Laurmann.

LEMMI KANN

● PÜHAD TULEVAD

Jõululõhna teevad kuusk ja kapsad

Haapsalu turuplatsi magusaimas müügikohas otse värava kõrval saab osta jõululõhna – hapukapsast ja kuuski.

KAIE ILVES, URMAS LAURI
info@le.ee

„Võtke, maitske! On hapumat ja mahedamat. Hapum on hea teine päev pärast pidu. Mahedam on hea moorida,” pakkus eile Haapsalu turul hapukapsast Risti mees Olev Orgmets. Kuigi turul oli ka teisi kapsamüüjaid, lookles järjekord vaid Orgmetsa leti ees.

Orgmetsal läheb 20. aasta kapsast hapendada ja müüa. „Väheke kogemust juba on,” ütles Orgmets. Näiteks soola on ta hakanud panema kolmandiku jagu vähem – kui soolalihaga keeta, siis ei lähe mürksoolaseks. Tänavune jälle on mörkjam sort – ei lähe pehmeks, seisab kauem krõmps. Hapum kapsas on hapnenud üle kuu, mahedam paar nädalat vähem. Üldse pani Orgmets tänavu hapnema paari tonni jagu kapsast. Eile tuli ta turule, 170 kilo kapsast kaasas. Kas see kõik ka ära läks, ei tea. „Päev alles noor,” ütles Orgmets hommikul.

Kõige rohkem on ta päevas müünud 400 kilo hapukapsast, 350 kilo päevas pole mingi haruldus. Kapsa hind on aastaid olnud Orgmetsal sama – kaks eurot kilo eest. Orgmets ütles, et konkurendid teda ei mõjuta: olgu neil hind kõrgem või madalam, kes tahab Orgmetsa kapsast, see ostab Orgmetsa kapsast. Isegi Hiiu-

Ettevõtja Olev Orgmets on Läänemaa kuulsaim hapukapsa tegija ja müüja.

URMAS LAURI

maa naised ütlevat, et Orgmetsa kapsas on kõige parem, ja nemad naljalt mandrikaupa ei kiitvat. Hiiumaal on Orgmets kapsast müünud kolm aastat. Haapsalu turul on ta enne pühi veel täna ja homme.

10 eurot kuusemeeter

Orgmets on juba aastaid koos kapsastega müünud ka jõulu-

kuuski. Need toob ta oma metsast Piirsalust. Kuusemeeter maksab 10 eurot. „Nii on ta nagu kogu aeg olnud,” võrdles Orgmets praegusi hindu eelmiste aastate omadega.

Aastate jooksul on tal välja kujunenud oma ostjaskond. „Mul on ka püsikliendid, kes tahavad suuremat, kolmemeetrist kuuske. Helistavad, tellivad ette,” sel-

gitas kuusemüüja. Orgmets alustas kuuskede müümist Haapsalus laupäeval.

Turuaia ääres kuuskede juures toimetanud Eli Pärnpuu ütles kuuskede kohta, et need peaksid pikka aega vastu pidama. „Osa on eelmisel nädalal, osa ka alles eile metsast toodud,” ütles Pärnpuu. Ise ta metsas ei käi. „Äi toob,” osutas Eli Pärnpuu

kapsalaua taga tegutseva Olev Orgmetsa poole.

„Osa inimesi tahab loodusliku kuuske, osa aga eelistab istanduse kuuske,” nentis Orgmets. Istanduse kuused on Orgmetsa sõnul ilusad, kuid nii tihedad, et elavat küünlatuld neil nautida ei saa. „Nendele saab ikka elavat küünalt peale panna,” kiidab Orgmets oma kaupa.

Omad ja võõrad

Rannarootsi keskuse parkimisplatsile on tekkinud jõulupuumets. „Minul läheb kolmas aasta siinsamas lambiposti all,” lausus Leedikülalt pärit kuusemüüja Arno Lampster.

Haapsalu turul pakutavast on tal hoopis erinev kaup. „Meil on istanduse kuused,” selgitas Lampster. Suur osa kuuskedest on müügikõlblikuks sirgunud Valgamaal Hummulis. „Meeter on kümme,” pakkus Lampster pisemaid kuuski. Mida pikem kuusk, seda kallimaks meeter läheb. Paarimeetrise kuuse eest tuleb välja käia 30 eurot. „Kõige paremini lähevad 2,2meetrised,” nentis Lampster. „Inimesed tahavad sel aastal kitsast kuuske, mina nimetan neid kapivahekuuskedeks.”

Aga valik on metalliaiga piiratud jõulupuumetsas hoopis laiem. „Serbia kuusk, Kaukaasia nulg, hõbekuusk,” tutvustab

Lampster jõulupuid. Võõrliigid on toodud Saksamaalt ja Taanist. Võõramaalastest on parem minnek Kaukaasia nulgul. Kuigi võõramaised on kodumaistest ligi poole kallimad, lähevad ka need hästi kaubaks. Eriti armastatakse nulgusid, neid oli eile keskpäeval alles vaid kaks.

Ise kuusemüüja jõulupuud tupp ei too. „Ma ei salli kuuse lõhna,” ütles noormees. Isegi töökindaid ei vii ta kodus tuppa kuivama.

Palivere naine Maie Miku müüb oma metsast raiutud kuuski Randsalu veski kõrval. Sealsamas on ta jõulukuuski müümas juba neljandat aastat, umbes tosin aastat jooksul enne seda müünud ta kuuski hoopis Tallinnas. „Kümme on meeter, juba viis kuus aastat on sama hind olnud,” ütles kuusemüüja. 2,5meetrise saab kätte 30 euroga.

„Meil on kuused elektriliini alla kasvama pandud,” ütles Miku. „Aastaid tuleb ikka oodata. See on umbes kaheksa-aastane,” tutvustab ta tillukest kuusekaunitari.

Miku kuused on värsked ja pudisemiskindlad. „Nädal enne müüki käime metsas, teeme valmis,” selgitas Palivere naine.

Haapsalu rahvale meeldivad Miku sõnul kitsad kuused. „Istanduse kuusk on nii tihe, et sinna ei mahu ehted ära,” ütles Miku.

SELVERI PAKKUMISED

6.12.2016–2.01.2017

7⁶⁹

Maitsestatud viin
Nemiroff Birch
Special 40%
50 cl, 15,38/L

14⁴⁹

Viski Jameson
Irish Whiskey
40%
70 cl, 20,70/L

9⁴⁹

Brändi J.P.
Chenet X.O.
Brandy 36%
50 cl, 18,98/L

8⁹⁹

Muu piiritusjook
Bacardi Oakheart
Spiced 35%
50 cl, 17,98/L

13⁹⁹

Muu piiritusjook
Captain Morgan
Spiced 35%
70 cl, 19,98/L

13⁹⁹

Liköör
Jägermeister
Ürdilliköör 35%
70 cl, 19,99/L

6⁴⁹

Muu piiritusjook
Aramis V.S. 30%
50 cl, 12,98/L

7⁷⁹

Muu piiritusjook
Moldavskii Aist
Black Label 7* 30%
50 cl, 15,58/L

0⁶⁵

Hele õlu Saku
Originaal 4,7%
500 ml, 1,30/L
pant 0,10

10⁹⁹

Hele õlu A. Le Coq
Special 5,2%, 24-kohver
24 x 330 ml, 1,39/L, pant 2,40

Kampaania toimub Võru, Valga, Jõgeva, Põltsamaa, Centrumi, Männimäe, Põlva, Mai, Suurejõe, Ülejõe, Rannarootsi Selveris

Toodetud Eestis. Pakkumised kehtivad 6.12.2016–2.01.2017 või kuni kaupa jätkub. Pildidel on illustreeriv tähendus. Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga! Alkohol võib kahjustada teie tervist!

● JÕULUPÜHAD

Mis on teie jõulujutluse sõnum?

Läänemaa kirikuõpetajaid teeb murelikuks valitsusevahetus, uskmatu president ja haldusreformiga kaasas käiv segadus. Aga kõige tähtsam on, et jõulupühad on aeg, mil mõelda endale ja pöörata tähelepanu oma lähedastele.

LEEVI REINARU
EELK Lääne praost, Lääne-Nigula
koguduse õpetaja

Räägin oma jõulujutluses nii nagu ikka Petlemmast ja Kristuse sünnist. Nagu kirjakohtade räägivad, algab jõulusündmus Vana Testamendi ennustustega, et Jumal kinkis maailmale Petlema linnas imelise lapse ja pärast selle lapse sündi ei ole vaja enam mõelda, kuidas seda maailma päästa, vaid see maailm ongi juba päästetud. Aga kuidas seda last enda jaoks leida ja mida tema sünni kaasa toõi, selle üle on oluline mõtiskleda.

Kui Piiblis öeldakse, et lisai kannust, milles polnud elulootust, tõusis võrse, siis mida see tähendab, et lootusetust olukorrast kasvab uus taim, mis kannab head vilja? Mis need head viljad on ning kuidas me tänapäeva maailmas võiksime rahuja headusevilju kanda?

Räägin loo kahest kalast, kes akvaariumis vaidlevad Jumala olemasolu üle. See puudutab meie ühiskonda, kus on palju vastuolusid – ka usk ja uskmatust on ühiskonnas seatud meie ette vastuoluna. Ühiskonnas küsitakse, kuidas nende jõulude ja kirikuga on. Kuidas me neis vastuoludes toimime? Arvan, et me ei tohiks tõmbuda endasse, vaid oleksime valmis rõõmsaks dialoogiks.

KAIDO SAAK
EELK Lihula Eliisabeti koguduse
õpetaja

Minu jõulujutluse mõte on, et jõulud juhatavad meid tagasi lapsepõlve ja muudavad meid kõiki omamoodi tagasi lasteks. Jõulud tulevad meile meelde, mida on meil tegelikult vaja. Suur osa sellest, millele mõtleme ning oma aega ja energiat kulutama, pole mitte see, mida me tegelikult vajame, vaid see, mida meile lihtsalt kaela määratakse. Aga väike laps, mida vajab tema? Ta vajab, et tuba oleks soe ja kõht oleks täis ning kui meel läheb kurvaks, et keegi teeks pai. Lihtsad asjad. Väikeste laste ja vanade inimeste väärtused on kuidagi rohkem paigas. Ei ole mõtet asjade järele tormata. Seda lihtsat asja tulebki jõulu aeg meile meelde.

Üks tähtis asi on ka see, et jõuluõhtuks kõetakse Lihula kirik soojaks. Muidu juhtub nii,

Haapsalu koguduse kirikumees Arnold Korjus süütab küünlaid toomkiriku jõulualtaril.

ARVO TARMULA

et jõulujutlusest mäletab inimesed kõige selgemini, et oli kohutavalt külm. Sisemine ja väline peavad olema kooskõlas ja tasakaalus.

RAUNO OJASSOO
Haapsalu metodisti kiriku pastor

MARKKO PÕLD
Lihula nelipühilaste koguduse pastor

Oleme olnud ootusajas ja sellest ootusest saab rõõm lapsukeses sünnist. See viib meid aga kohe hoole ja kasvatamise juurde, sest selle lapsukesega, kes sünnib, tuleb midagi ette võtta. See lapsuke vajab hoolt ja hoidmist.

Kutsun koguduse liikmeid ringi vaatama ja leidma inimesi, kelle südames on sündinud rahulapsuke, et võtta need inimesed oma hoole ja armastuse alla.

Kindlasti on inimesi, kes tunnevad end jõulude ajal üksikuna just selle tõttu, et neil ei ole lähedasi. Tihtilugu jäävad need inimesed märkamata. Jõulud on ka proovilepaneku aeg nii nagu aasta lõpp üldse, inimesed on pannud kõrged ootused perekondlikele kokkusaamistele, aga alati ei lähe asjad nii, nagu oodatud. Tulevad raskushetked ja tulevad välja ka pinged – nendeks tuleb valmis olla.

Ka ristiinimesena unustame vahel, et siin on Kristus-lapsuke meile abiks. Meie sees on palju sooje tundeid, mida me ei oska tihtilugu suunata oma lähedastele.

Tavaliselt algab elu sünniga, kuid Jeesusega oli täiesti teisiti. Tema on alati olemas olnud, kuid inimese kuju sai ta just sel päeval, mida me nüüd tähistame jõuludena. Ta on ainukordne. Tema kaudu me usume, et meie elu ei piirdu mitte 70–80 aastaga, vaid meil on igavene elu Jeesuse kaudu.

Jeesuse sõnum oli: „Taevariik on lähedal!” See on rõõmusõnum!

Sama sõnum on ka meie koguduse kaudu kestnud juba peaaegu 135 aastat. Ka neil jõuludel on kuulutuse sisu: „Taevariik on lähedal!” Olgu see tuntav igale ootavale südamele ka selle aasta jõuludel.

KÜLLIKE VALK
EELK Ridala ja Martna koguduse
õpetaja

Ridala ja Martna kogudusele sooviksin rahu südamesse, et ärevad ja põnevad ajad, mis meid valdada liitumisega seoses ees ootavad, ei teeks inimesi murelikuks, vaid annaks lootust üheskoos liikudes uusi võimalusi leida.

Kuigi vallad liituvad ja omavalitsuse ümbernimetamine võib segadust tekitada, siis kihelkonnad, mis on läbi sajandite olnud,

jäävad ja säilitavad oma identiteedi.

Suures plaanis vaadatuna aga tahaks öelda inimestele, kes on presidendi vastu häält tõstnud ning arutanud presidendi ja kiriku üle, et nad laseks tal presidendina kohaneda, küll siis asjad paika lähevad. Kui meie käime jõululaupäeval kirikus, et Jeesuse sünnipäeva pühitse- da, küll siis ka teised leiavad tee kirikusse.

MEELIS MALK
EELK Karuse Püha Margareeta
koguduse diakon

Olen väga õnnelik, et on saabus püha öö, aga väga õnnetu, et see on viimane jõulujutt Karuse kirikus, mis asub Läänemaa koosseisus. See on üks, mille üle jutluses mõtisklen.

Teiseks räägin ketist, elukestist. Kõik me oleme üks osa ketist, kus ühel pool on meie esivanemad ja teisel pool lapsed. Me peame austama eelmisi lüüsid ja käima surnuaial, jõuluõhtul aga kogunema ühise laua taha, et liita järgmised lülid – lapsed ja lapselapsed. Ka Jeesus Kristus on üks osa selles ketis, ajajoonel.

Kolmandaks mõtisklen meie presidendi, usu ja uskmatuse üle.

LEMBIT TAMMSALU
EELK Kullamaa Püha Johannese
koguduse õpetaja

Minu jõulujutluse sõnum on see, mis ta on aegade jooksul ikka olnud – rahu sõnum. Iga aeg annab sellele oma konteksti. Kui vaadata maailma enda ümber, siis tuleb igalt poolt rahu- tuks tegevaid sõnumeid – plahvatused, vägivald, äsjane Berliini-tragöödia.

Maailmas on väga palju rahu- tust ja muret. Kas või siin Eestiski. Valitsus vahetus, uue valitsuse tööle hakkamine on olnud keeruline, erakonnad peavad võimuvõitlust, omavalitsuste ühine- mine külvab muret ja segadust. Minu jõulujutluse sõnum on rahu ja rõõmu sõnum: ärge kartke! Kõik väline on ajutine, mööduv, ka mure ja ärevus. Jääv on ainult see, mis on inimese sees – hinge- ja meelerahu.

KÜSITLENUD
KAIRE REILJAN, KAIE ILVES

Haapsalu poistekoor on kokku kasvanud

Tagasiside eelmise nädala jõulukontserdile on olnud suurepärase. „Kontserdi kava oli mitmekesine, sest erialasid on palju. Jaani kirik oli puupüsti täis – mõnus tunne on täissaalile kontserdi anda,” ütles muusikakoolis tegutseva Haapsalu poistekoori juhendaja Kadri Kelner.

Poistekooril oli see Kelneri sõnul eriti tähtis esinemine. „Meil on praegu väga noor koosseis, mis on alles lühikest aega koos laulnud, aga poisid olid hästi tublid. Eks mõju ka kirik nii, et igaüks annab endast maksimumi,” seletas Kelner – noor koor kõlas imehästi. „See kontsert oli mulle tõestuseks, et nad on nüüd kooriks kokku kasvanud.

Eriti vahvaks tegi poistekoorige nende esinemise, et neid saatis laulmisel õpetajatest-vilistlastest koosnev ansambel. „See oli poisid hästi motiveeriv, et õpetajad ise neid pillidel saatsid. Näiteks direktor Andres Kase mängis kontrabassi. See tekitas väga sooja ja toetava tunde – olime kõik nagu üks pere!”

LEMMI KANN

ARVO TARMULA

Karuse kirik sai pühadeks jõuluehted ja uue altarikatte

Selle nädala algusest on Karuse kirik jõuluehtes. Jõulukau- nistuste materjali ja kuuseeh- ted andis pühadeks kirikule ta- suta rendile sisekujundusette- võtte Shishi, kaunistused tegi valmis ja pani üles Lihula ja Karuse juurtega florist Veroni- ka Tälli.

Shishi asutaja disainer Tai- vo Piller ütles, et andis jõulu- kaunistuste materjali kogudu- sele tasuta rendile, sest Veroni- ka Tälli on tema kunagine õpi- lane. „Ma tean Veronikat juba aastaid. Ütleme nii, et küsija isik mõjus. Muidugi on liht- salt tore ka kirikut aidata,” üt- les Piller.

Altari ees on vanik, kaunis- tatud on kirikupinkide otsad ja kantsel. Rikkalikult ehitud on kuusk. Karuse koguduse diakon

Meelis Malk ütles, et altari kau- nistused on hõbedased, kuuse- ehted – inglid, kuulid ja vani- kud – kuldsed ja valged.

Kaunistuste valmistamine ja kiriku kaunistamine läks lah- ti esmaspäeva hommikul kell üheksa. Meelis Malk ütles, et koju sai ta öösel kell kaks. „Ki- rikus oli kaks kraadi sooja, aga lahe päev oli. Tasapisi kaunistasime. Vanikute ja seadete tege- mine võtab ju aega. Vahepeal pidasime teenistust, siis kaunis- tasime edasi,” ütles Malk. Kiri- kut kaunistati neljakesi: Veroni- ka Tälli, tema ema, sõbratar Airin Ploom ja Malk ise.

Karuse kirikul on ka uus altarikatte. Valge pitsilise alta- rikatte heelgeldas ja annetas kogudusele Aili Ilves Ida-Viru- maalt.

KAIE ILVES

Väikene õpetus, kuidas saada superstaariks

Pühapäeval esietendus Haapsalu kultuurikeskuses Haapsalu teat- ristuudio lastelavastus „Karupoeg Mia unistus”. Mudilased jälgisid pooletunnist etteastet jäägitu kaasaelamisega ja teavad nüüd, et superstaariks võib saada iga- üks, kes viitsib vaeva näha.

Etendus algab tantsuvõistluse finaali. Nutikas valik. Pühapäe- viti on Eesti inimesed harjunud teleekraanilt laulu- ja tantsusaa- teid vahtima. Ka lapsed mängi- vad sellele kohe kaasa ja plaksu- tavad võitjaks esineja, kes ste- naariumi järgi pidigi võitma.

Publiku hulgas vaatavad tant- suetteasteid ka karud. Karud pole teadupärast mingid tantsulõvid, aga karulaps Mia sellest aru ei saa. Temas süttib vastupandama- tu tantsuking, mis ei kustu isegi siis, kui vanemad proovivad tal- le aru pähe panna või sõbrad po-

Loo peategelast karupoeg Miat mängib Kaie Roos. KAIRI ROSENBLAD

rikärbes, ämblik ja hiir meelita- vad multikaid vaatama.

Sõnanalja oli tükis vähe, roh- kem pakkusid lusti tegelaste kos- tüümid ja liikumine, nende tant- sunumbri. Selge, et pooletun- nises etenduses, kus suur osa on tantsul, ei ole näitlejail võimalust suurt sõnateatrit teha. Küllap on-

gi tähtsam, et iga sõna oleks las- tele selge ja arusaadav ning kõne- taks neid. Näitlejail see õnnestus.

Mia loost jäävad kõige kau- maks meelde kostüümid. Ei tea- gi, kas nii ägedat ämblikku või millimallikat on Haapsalus en- ne laval nähtud. Uhke roosa fla- mingo sobis tantsukooli juhiks.

Kõrvaltegelaste kostüümid olid isegi säravamad kui Mia enda ka- rukostüüm.

Õpetajad on kurnud, et tä- napäeva väikesed lapsed kipu- vad väga kergesti alla andma. Kui miski ei tule kohe esimesel korral välja nii, nagu tahaks, on kohe nutuvõru suu ümber. Ka- rupoeg Mia näitas lastele, et kui väga tahta ja palju tööd teha, tu- leb ka tulemus. Laste endi kom- mentaaridest paistis, et sõnum jõudis kohale küll.

Laval olid Haapsalu näitestu- dio naised Ulvi Paat, Kaidi Sits, Marika Vaher, Beguta Kevvai, Kat- wrin Arrak, Kaie Roos ja Siiri Si- mensson. Õmblesid Janne Muu- li, Beguta Kevvai ja Katrin Arrak. Lavastaja- ja kunstnikutöö tegi Marion Undusk. Loo autorid on Marion Undusk ja Katrin Arrak.

TARMO ÕUEMAA

ICAPARK
INTERNATIONAL SPORTS EXPERIENCE

Columbia

DIDRIKSONS 1913
Grundsund SWEDEN

BRUNOTTI

KUNI

50%

**VEEL
VÄIKSEM
HIND**

PUMA

Nike

adidas

asics

TALLINN Ülemiste keskus • Postimaja kaubanduskeskus • Rocca al Mare Kaubanduskeskus • Kristiine Keskus
Järve Kaubanduskeskus • Outlet Magistrali keskuses • RAKVERE Põhjakeskus • KURESSAARE Auriga Keskus
HAAPSALU Rannarootsi keskus • TARTU Lõunakeskus • Kvartal • PÄRNU Kaubamajakas • Port Artur 2 • VILJANDI Centrum • JÕHVI
Jewe kaubanduskeskus • NARVA Fama Keskus. Kampania kestab kuni 29.01.2017. Vaata lähemalt www.rademar.ee

rademar

● KAKS TUNDI KÜLARAAMATUKOGUS

Kullamaa raamatukogu – Eesti üks kaunimaid

Kullamaa raamatukogu saab tuleval aastal 110aastaseks ja on arvatud Eesti kõige ilusamate renoveeritud raamatukogude hulka.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

1907. aastal otsustas Eestimaa rahvahariduse seltsi Kullamaa haruselts oma avakoosolekul, et tuleb asutada raamatukogu. Nii tehtigi. Raamatukogu hakkas tegutsema leerimajas. Kahe aasta pärast oli kogus üle 200 raamatu ja lugejaid saja ligi. 1907. aastat peabki Kullamaa raamatukogu oma alguseks. Kogu juhataja Aili Ansel ütleb, et suvel kavatses ta raamatukogu 110. sünnipäeva tähistada konverentsiga, enne seda paneb ta kokku brošüüri. Tegelikult on kogu ajalugu pikem.

Raamatuid sai Kullamaal laenuks võtta juba 1884. aastal toonase õpetaja Kentmanni kogust, mida võis koguduse rahvas vabalt pruukida. Oma pika ajaloo kestel on kogu palju kolinud – kogudusemajast koolimajja, koolimajast pangamajja, pangamajast paneelmaja korterisse, nii et Eesti ilusam pole ta sugugi mitte kogu aeg olnud. Kui kaua siis? „Viis aastat saab täis,” ütleb Aili, kui on natuke aega arvutanud. Oma praegusesse ruumidesse Goldenbecki majas kolis raamatukogu 2012. aasta veebruaris. Enne seda tegutses raamatukogu kortermaja neljatoalises korteris. „Aga jäi kitsaks, ikka väga kitsaks jäi,” meenutab Aili.

Tuttuenduskuri saanud Goldenbecki majas on ruumi laialt käes – on lugemissaal, lastetuba, hoidla ja laenutusruum klassikaliste riulite ja letiga. Kõik on uus. „Kui kolisime, ei toonud sealt ühtegi vana riulit kaasa,” ütleb Aili.

Keskeas lugema

Esimesed raamatud, muide, koliti uude kogusse inimketis – käest kätte andes – ja suure pidulikkusega. Esialgu oli riulitel laialt ruumi, aga tasapisi hakkasid need täituma, nii et kasutusele tuli võtta hoidla, kuhu küüditab Aili need raamatud, mida nii sageli ei laenata. Sel teispäeval, kui Kullamaa raamatukogus külas oleme, ongi Aili hoidlat koristanud ja pole meie külaskäigust eriti vaimustatud, ütleb, et ta on tolmune. Kella kahe paiku oleme siiski kohal, et veeta seal kaks tundi – kella neljani, sest nii kaua on kogu lahti.

Registreeritud lugejaid on Kullamaa raamatukogus 305 ja 315 vahel, nagu Aili ütleb. Mõned käivad ka registreerimata – kohapeal lehti lugemas –, aga ega neid palju ole. Mitte et lehti ei loetaks, vastupidi, loetakse erilise hoolega. Aili ütleb, et Kullamaal on kombeks leht koju tellida või koju laenata. Raamatuid on Kullamaa kogus 14 000 ja teispäeval on neid laenamas käinud üheksa inimest, kes on võtnud kokku 24 raamatut.

Aili on tähele pannud, et õige lugemishimu tekib inimesel alles 40aastaselt. Kes selle aja-

Kullamaa raamatukoguhoidja Aili Ansel näitab kogu kõige suuremat ja kõige pisemat raamatut.

Aili Ansel aitab kohustuslikku kirjandust valida.

ni pole lugenud, hakkavad pärast neljakümnet. Isegi mehed. Miks see nii on, ei oska Aili seletada. Aastas ütleb Aili olevat 1900 külastust, aga nagu öeldud: nii mõnigi käib, aga ei lae-na. Käiakse „arvutis”. Lapsed tulevad aega veetma järgmise bussini. Naised tulevad juttu ajama. Omavahel ja Ailiga. Aga seda, et lapsed ei loe, öelda ei saa, märgib Aili. Muinasjutte tõesti ei loeta, see on imelik, aga põnevust ja fantaasiat loetakse küll – „Harry Potterit”, „Videviku saagat”, „Vampiiripäevikuid”, Tomuskit ja Widmarki. Detektiivjutte.

Vallavanemast kogusse

Aili on Kullamaal raamatukogutöö peal olnud 2000. aastast. Ta on auväärse ajalooa kogu viies juhataja. Diplom Viljandist oli Ailil olemas ja ametisse sai ta, nagu ikka raamatukogu juhataja ametisse saadakse – vana läks pensionile. Enne oli Aili paar aastat Tõstamaa raamatukogus, kohe pärast Viljandi kooli lõpetamist. Siis tulid Kullamaa kool ja kooli raamatukogu. Vahele mahtusid aastad ametis, mis tundub maaramatukoguhoidjaile omane, et enne raamatukogu juhataja ametit peetakse vallavanema või külanõukogu esimehe ametit. Nii on Paliveres Reet Kaarega ja nii on ka Ailiga.

Pärast haldusreformi pole Läänemaal tiikk aega muret, et mõni raamatukogu hoidja jääks. Aili oli külanõukogu esimees, kuni nõukogu lõppes. „Siis tegime valla valmis ja hakkasime mehi ootama,” ütleb Aili. Vallavanemaks tuli Urmas Tooming ja Aili läks raamatukogu juhtima.

Aili nagu teisedki raamatukoguhoidjad ütleb, et igav see töö ei ole. Kõige huvitavamad on raamatud. Kõige põnevam on siis, kui tuleb uus pakk. Seda lõbu, et loeks uued raamatud enne läbi, kui välja annab, Aili endale lubada ei saa. Kui, siis võtab õhtuks või loeb nädalavahega läbi, kauem menuraamatut oma käes hoida ei või.

Lugejad on uudiskirjandusega nii kursis, et järjekord tekib enne raamatut saabumist. Veel saabumata „Marjustini sajandi” järjekorras on kolm inimest. Mihkel Raud tuli sisse ja läks kohe välja. „Litsid” ei seisa üldse sees. Esimest osa on Aili lugenud ja ütleb, et on hea: hästi kirjutatud ja Mart Sander tundub 1930.–1940. aastaid põhjalikult tundvat. „Ta on ju ka ise öelnud, et talle see aeg meeldib,” ütleb Aili. Nagu „Litse” kiidab Aili ka Mihkel Raua uut raamatut – aval, otsekohene ja aus. Raua lugeski Aili nädalavahega läbi.

Kullamaa menuraamatud on ka Jaak Joala, Eri Klas ja Ruitlase „Vee peal”. Neidki peab järjekorras ootama. Kullamaa vallavanem Jüri Ott ei näi menu-raamatuist hoolivat – laenas viimati hoopis Baudelaire'i. Volikogu esimees Einar Pärnpuu ei

loe üldse. Või noh, võib-olla loeb, aga Kullamaa kogu lugeja tema ei ole nagu kirikuõpetajagi, aga kirikuõpetaja on raamatuid anetanud.

Kooliõpetajad loevad Saute-rit ja käivad raamatukogus kolmapäeviti – siis on kogu kauem lahti. Need, kes pole tööinimesed, käivad hommikuti, sätivad mitu asja korraga – Goldenbecki majas on peale raamatukogu ka arst ja juuksur. Kogu on avatud kella kolme või neljani, aga koju Aili nii vara ei saa – teeb n-õ sisetööd. Korrastab, parandab, kannab sisse. Mujal kogudes on selleks ette nähtud terve päev, aga Aili teeb õhtupoolikuti ära sisetöö. Kullamaa raamatukogus on seegi teisiti, et seal on lugejakaardid nagu vanasti. Kes ei mäleta – need olid papist kaardikesed, kuhu kirjutati peale, mis raamatuid on lugeja laenanud, ja seisid need kartoteegikastides. Nüüd on lugejakaardid ammugi arvutisse ümber kolinud, aga Kullamaal on lugejate nõudmisel ka papist kaardid alles. Sealt on hea vaadata, kas üks või teine raamat on loetud või mitte, peast ju kõike ei mäleta.

Seda, et raamatud ise interneti koliksid, Aili ei usu. Ta on lastegi käest uurinud, kas nad loeksid ehk pigem arvutist. Aga lapsed ütlevad, et tahavad ikka õiget raamatut lugeda. Seda saab käes hoida, lehitseda ja nuusutada – uus raamat lõhnab kangesti hästi, ütlevat lapsed.

Raamat ei kao kuskile

Kell on vaikselt nelja poole tiksunud. Kahekümne minuti pärast läheb kogu kinni. Kas tõesti ei näe seekord ühtegi lugejat? Nagu vastuseks küsimusele kostab ukse poolt kihistamist ja sisse astub kaks tüdrukut. Virdžinja ja Anita käivad 9. klassis ja tulid kohustuslikku kirjandust võtma. Uurin igaks juhuks tüdrukute käest üle, kas nad loeksid pigem virtuaalseid raamatuid. Tuleb välja, et ei loeks. Pole kuskilt pealt lugeda. Kui oleks, siis ikka ei loeks. E-raamat pole ikka üks õige asi, ütlevad tüdrukud ja hakkavad telefone torkima. Mis see õpetaja nüüd võtta käskiski? Valida on „Tõe ja õiguse” ja „Rehepapi” vahel. Tükk aega peetakse aru. Lõpuks tüdrukud lahkuvad, kaenlas „Rehepapp” – Kivirähk on õhem kui Tammsaare – ja Salingeri „Kuristik rukkis”. Sisse astub järgmine paar tüdrukuid. Oma kohustuslikud raamatud üles leidnud, kaovad nemadki kihistades ukse taha. Kell on neli ja Aili ütleb, et ühte asja tahab ta veel näidata.

Kullamaa raamatukogu kõige raskem raamat kaalub üle viie ja poole kilo – 1972. aastal Torontos Orto kirjastuse välja antud rikkalikult illustreeritud piibel, saadud annetuseks 2014. aasta jõuludeks. Kullamaa raamatukogu kõige pisema raamatu, „Tarkuseterade” kaalu ei tea, aga see mahub Aili pihku. Sideproua kinkis. Siis kui side mullu Kullamaal kinni pandi.

Lehm Ljudmilla lastekas

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

KOMM

KOMM SEE TUNNEB UHKUST,
ET ON TEHTUD SUHKRUST,
KIIGUB UHKES HÖBEMUNDRIS –
TA EI TEA VEEL, ET ON PLINDRIS.
RIPUB RÕÕMSALT JÕULUPUUL,
KUID JUBA TULEB MAIAS SUU.

KOMM KAOB KUUSELT, AMPSTI, KUHU?
JÕULURÕÕMSA LAPSE SUHU!
PIIMAHAMBAD VÄIKSEL SINDRIL
KA EI TEA VEEL, ET ON PLINDRIS!

Ott 2016

Laste jõulunurgake
SPIKKER JÕULUDEKS

Päkapikk Rosin ja tuvi

Elas kord üks päkapikk Rosin, sõpru tal oli terve tosin. Rosinale meeldisid lumi, kommid, sussid, kass ja tuvi. See tuvi oli ainus, keda Rosin hoidis kaisus.

Mai-Liis Vikman.

Siis kui päkapikk läks tööle, riputas tuvi kommid ta vööle. Salaja hiilis Rosin siis sussi, pärast ta silmas üht lumist bussi. Arvake ära, kes bussis elas – seal elas jõulumees, kes kinke vedas.

Hendrik Rand
10 a

Linnukese jõulumure

Kord päkapiku akna taha tuli üks lind. Päkapikk ütles: „Tore näha on siin sind!” Linnukene kurtis: „Nii kurb on minu meel, tuba on nii tühi, jõulupuudki pole veel.”

Päkapikk siis kostis: „Mure pole suur. Võlun sulle jõulupuul, mis asub kuldse kuul.”

Jane-Anett Riibak
5. klass, ULA

Mart Kelner.

Jõuluuni

Pisikene päkapikk Ärka varahommikul Komm see oli väga pikk Anda tahtis selle mul Peitis kommi sussi sisse Ise tassimisest väsind Kukkus potsti lume sisse Kaunis unes seda nägin

5. klassi õpilaste ühistöö, ULA

VASTUS toalilled Järvamaa Lüti	džaul Haapsalu sõpruslinn	n.nimi	umbes	jõgi Siberis	rannaäär	näitleja (in+n)	...-tak	oskajal	otsatükk	kürii raadium	13. dets 150. 1001	kinnitus- vahend 2 x kons
			amet									VASTUS U. Sisaski teos küla Rakke vallas
			Manteuffeli vaiss							hulgub ringi		
tahke vesi				linnu suus						2 x kons viletsal ajal		energia salvesti Tšaadi domeen
saare				nikkel								
United Nations		m.nimi				enne- muiste						mahuühik
		kamp				24. dets						m.nimi
kaalium	Kreeka täht					kännud ...						isikuline asesõna mulisev
	sihtasutus					hoov						
lihatoit				ringjoone osa				saar Mal- diividel kellaosuti suunas			n.nimi	
				muusi- kastil							ERR saade	
kindlus					2 x vokaal			puna- päised inimesed				
					samuti							
tritium	pakal					liiter		ajaleht				saar Haapsalu lahes
	pudenema					1. jaanuar		alumiinium				minister
järjest tähed		näärakuu päevadel										
		riietusese										
pank Ida- Virumaal				sünnipäev							inim- kujulise juurega taim	imaginaar ühik taadi naine
				sahku								
küla Ida- Virumaal					äriasula			valge aeg				
					tuulepea			agenda				
saksa k artikkel				t. kaupl. päev						jahvatamise jääk		
Taaveti laul				puu haru						maksmine		
	punkt								tundide vaba päev			Majakovski näidend
	eremiit								m.nimi			
		teater Haapsalus									180° meri- diaan	
		lumm									sent	
				kallis								
				päeviti								
				noot								
			suur mets						küla Vastse- Kuustes enne	mi-diees		
			raadius							anum		
										rida		
	maakond											Uganda News
	veejuhe											

Mõned jõulukonkursil osalenud luuletused ja pildid. Täname!

SUDOKU

		5	4	7	8	6		
	2						9	
			5		2			
	6						4	
3		4				7		6
	9						8	
			2		5			
	5						6	
		7	6	1	3	9		

LP RISTSÕNALAHENDAJAD

Teeme ristsõna lahendamise teile huvitavamaks. Leidke tänasest ristsõnast lahendus vastuse realt. Lahendusi ootame hiljemalt järgmise nädala reedeks aadressil reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu. Detsembris õigesti vastanute vahel loositakse välja Lääne Elu meeneid.

KINO

Film „Vastik vana 2”

Nõrganärvilistele, õrnapõnalistele ja lastele keelatud must komöödia „Vastik vana 2” toob tagasi Oscari-võitja Billy Bob Thornton'i tema karjääri kõige ekstreemsemas rollis, elu poolt lootusetult nõõgitud antikangelase Willie Soke'ina. See on mees, kelle kütuseks on odav viski, ahnus ja vihkamine ning kes on otsekui kehastunud rahaline ja emotsionaalne pankrot. Lootuses oma majanduslikku madalseisu parandada ühendab Willie taas jõud väikese, ent vihase käsilase Marcusega (Tony Cox). Nende eesmärk: röövida jõululaupäeva õhtul paljaks üks Chicagos asuv heategevusorganisatsioon. Kogu pildi muudavad kirjumaks kaks naist: Willie luupainajalik ema Sunny Soke (Oscari-võitja Kathy Bates) ning heategevusorganisatsiooni direktress, võrdsetes kogustes südamluk ja sensuaalne Diane (Christina Hendricks). Selge on see, et jõulud saabuvad sel aastal teisiti kui tavaliselt!

27. detsembril kell 19; 29. detsembril kell 19.30; 30. detsembril kell 19.30 Haapsalu kultuurikeskuses. Pilet 4 €

26. detsember

07.00 Eesti parim koolikokk
08.00 Lumetibu – pingviini lugu
08.55 Ballykissangel
09.45 Quando, Quando
10.30 Eeva Talsi. Vähemalt täna
11.10 Jõulupuu ehtimise lugu
11.25 Pisuhänd
13.00 Jõulutunnel. Kontsert
 Ngilustes
14.00 Kirstie oma jõulumaa
14.50 Midsomeri mõrvad
16.20 Oru valitseja
17.10 Õne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Jõulutunnel. Collegium
 Musicale Ngilustes
19.15 Jõuluvana kontor
19.55 Üks koorilaul
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed. Toomas
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Eesti Spordihetk 2016
22.20 Vehkleja
23.55 Oru valitseja
00.51 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Eskimotüdruk
07.15 Looney Tunes
07.40 Looney Tunes
08.05 Öökull ja sõbrad
08.30 Tarzan
10.10 Karu Yogi
11.40 Alfa ja Omega
13.20 Suur ime. Vaalade
 päästmine
15.15 Kolm musketäri
17.15 Valevorst
19.00 Reporter
19.30 Meie pere ja muud loomad
20.00 Aasta hitid 2016
22.00 Rokiajastu
00.20 Lumivalgeke ja kütt
02.30 Reporter
03.00 Neljad jõulud
04.30 Meie pere ja muud loomad
05.05 Heeringas Veenuse õlal
05.30 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.05 Shreki jõulutrall
09.30 Rodeoprintsess
11.30 Doktor Dolittle
13.15 ABBA
14.45 Hugo
17.15 Doktor Dolittle 2
19.00 Suur ja kõikvõimas Oz
21.30 Visa hing 4
00.10 Eesti muusikaauhinna
 2016
02.25 Visa hing 4
04.45 ABBA

07.30 Priit ja Prääks
07.40 Lepatriinude jõulud
08.30 Väike Mörr
09.00 Solani ja Ludvig'i jõulud
10.15 Kutsikate ja kassipoegade
 imeline maailm
10.55 Loomaaiaast loodusesse
11.25 Viini postmark
12.45 Metsa poole
13.40 ETV Live. Traffic
14.35 Elukarussell – viljapuuad
15.30 Lumekuninganna
17.20 Suur maalritöö
17.40 Siilipoiss Alfredi
 salapärased seiklused
17.50 Mis? Miks? Kuidas?
18.00 Georg Udukübara aaria
18.15 Rüütel Miku
18.30 Oksa-onu
19.00 Susapusa Okidos
19.10 Mily murrab pead
19.20 Aktuaalne kaamera
 (viipekeeles)
19.30 Kutsikate ja kassipoegade
 imeline maailm
20.15 Loodusega koos. Aleksei
 Turovski
20.35 Eesti lood. Saare
 võimalikkusest
21.05 Valter Ojakäär 90
21.25 Õlimäe öied
22.30 Öövalge
 on önn. Lenna Kuurmaa ja Märt
 Avandi **23.35** Siin ja praegu. Ülle
 Ulla **00.27** ERR.ee uudised

27. detsember

07.00 Eesti parim koolikokk
08.00 Koko – gorilla, kes räägib
 inimestega
08.55 Ballykissangel
09.40 Jõuluime
10.10 Jõuluvana kontor
10.50 Tähandamisi. Kristuse
 sündimise püha
10.55 Osoon (subtiitritega)
11.25 Vehkleja
13.00 Eesti lipu lugu
14.00 Helisev jõulutuur
14.25 Kuidas teha Saaremaal
 sokku
14.55 Kolme tenori jõulukontsert
16.20 Oru valitseja
17.10 Õne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Ringvaate aasta
19.45 Jõulusokk
20.15 Toomas mulkide maalt
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport
21.25 Max Raabe ja Paleeorkester
23.00 Ingellik Dietrich ja jumalik
 Garbo **23.55** Oru valitseja
00.48 ERR.ee uudised

06.15 Roaldi nädal. Erakoolid
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
08.30 Meie pere
 ja muud loomad
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus
 ja võõrsil
11.30 Aasta hitid
 2016
13.25 Heeringas Veenuse
 õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Kü-
 ladetekiivid
15.50 Tüdruk
 nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Spordiaasta tähed
 2016
22.30 Luuserid
00.25 Kaoses
 kadunud
02.15 Kolm musketäri
04.05 Reporter
04.55 Heeringas
 Veenuse õlal
05.20 Eetriapsud
 2015
05.30 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Visa hing 5
 Hea päev, et
 surra
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.20 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Kellapid
20.30 Suletud
 uste taga
21.30 Visa hing 5
 Hea päev, et surra
23.30 Surrogaadid
01.05 Sherlock New Yorgis
02.00 Valgekrae
02.55 Ootamatult
 isaks
03.25 Suletud uste taga
04.20 Seitsmesed uudised
05.25 Südameasi

07.30 Rüütel Miku
07.40 Kogu
 töde jõuludest
08.05 Susapusa
 Okidos
08.15 Mis? Miks? Kui-
 das?
08.25 Maša ja karu
08.30 Oksa-onu
09.00 Kribinal-krabi-
 nal kingijahile
10.05 Häid jõule!
 Hei, kelgule!
10.15 Kutsikate ja
 kassipoegade imeline maailm
11.00 Viimne reliikvia
12.25 Pärismusika
 lõukspidu
13.25 Vanaisa jälgedes.
 Hendrik Toom-
 pere senior
14.10 Ei mee-
 lest
 läe mul iial.
 Eesti filmilaulud
15.10 Tallinna legendid
15.30 Paharet
 lumeveskis
16.00 Solani
 ja Ludvig'i jõulud
17.15 Mis? Miks? Kuidas?
17.20 Oktonaudid
17.30 Vikerkaar
 Rubiin
17.45 Ees-
 el, heeringas ja
 nõialuud
18.00 Georg Udukübara
 aaria
18.20 Beni
 ja Holly väike
 kuningriik
18.30 Lammas
 Shaun ja laamad
19.05 Lola Pikk-kõrv
19.10 Piparkoogi-
 mehike
19.20 Aktuaalne kaamera
 (viipekeeles)
19.30 Heureka
20.00 Delfiinid
 varjatud kaameras
21.00 Miranda
21.30 4x4. Kaukaasia
22.00 MoeKunstiKino
 Stiiliküpsus
23.10 Marie Krøyer
00.54 ERR.
 ee uudised

28. detsember

06.55 Eesti parim koolikokk
07.55 Ringvaate aasta
08.55 Ballykissangel
09.45 25 aastat Eesti
 iseseisvuse taastamisest.
 Aastapäevaintervjuu peaminister
 Edgar Savisaarega
10.25 Eesti Spordihetk 2016
11.25 Hukkunud Alpinisti hotell
12.50 Telelavastus Pildikesi
 Paunverest
14.50 Andrea Bocelli. Album
 Cinema
16.20 Oru valitseja
17.10 Õne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Ringvaate aasta
19.45 Jõulusokk
20.15 Toomas mulkide maalt
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport
21.25 Max Raabe ja Paleeorkester
23.00 Ingellik Dietrich ja jumalik
 Garbo **23.55** Oru valitseja
00.48 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus
 ja võõrsil
11.30 Spordiaasta tähed
 2016
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetekiivid
15.50 Tüdruk
 nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Re-
 porter
20.00 Suur lotokolmapäev
 – Rooside
 söda
21.00 Saladused
21.30 Dzhuha
22.30 Meie pere
 ja muud loomad
23.00 Rizzoli ja
 Isles
23.50 Ivo Linna
 Ameerika
 lugu
00.20 Rokiajastu
02.30 Reporter
03.20 Suur ime. Vaala-
 de päästmine
05.05 Saladused
05.30 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Visa hing 5.
 Hea päev, et
 surra
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.20 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Eesti
 parim pagar
21.00 Võimalik
 vaid Venemaal
22.30 Juurdlust
 viivad
 läbi sensitiivid
22.35 Salatoimikud
23.30 Top Gear.
 Vietnami eri
01.15 Moodne perekond
01.40 Moodne
 perekond
02.05 Kriis
02.50 Castle
03.35 Võimalik
 vaid Venemaal
04.20 Seitsmesed
 uudised
05.25 Südameasi

07.30 Robin Hood
07.40 Beni ja
 Holly väike kuningriik
07.55 Mis? Miks? Kuidas?
08.00 Toredade
 Asjade saar
08.10 Lola Pikk-kõrv
08.15 Miriami jõulupäkapikk
08.20 Maša ja karu
08.30 Lam-
 mas Shaun ja laamad
09.00 Kasper
 i ja Emma imelised jõulud
10.15 Kutsikate ja kassipoegade
 imeline maailm
10.55 Looduse-
 ga koos.
 Aleksei Turovski
11.15 Kodused
 kontserdid.
 Raul Vaigla
 – Tero Saarti
 – Marie Vaigla
12.05 Õlimäe
 öied
13.10 Viis
 lugu.
 Johan Randvere
13.40 Regi-
 laul – laulud
 õhust
14.50 Noore
 teatri sünd –
 Must Kast
15.30 Jää
 valitseja
15.55 Maša ja karu
16.00 Teekond
 jõuluden
17.15 Rüütel
 Rooste
17.30 Kriksatrullid.
 Õpime
 joonistama
17.35 Peeter
 Pikk-kõrv
17.45 Sammalhammas,
 kus sa oled?
18.00 Georg Udu-
 kübara aaria
18.15 Rüütel Miku
18.30 Kaotatud ja
 leitud
19.00 Maša ja karu
19.05 Susapusa
 Okidos
19.20 Aktuaalne kaamera
 (viipekeeles)
19.30 Kapitäl
 välja
20.00 Kontakt.
 Sandra Uusberg ja
 Kristjan Üksküla
21.20 Eestlanna
 Pariisis
22.50 Adele'i
 kontsert
 Londonis
23.55 Eesti lood.
 Suur-
 linna biit
00.31 ERR.ee
 uudised

29. detsember

06.55 Eesti parim koolikokk
07.55 Ringvaate aasta
08.55 Ballykissangel
09.45 25 aastat Eesti
 iseseisvuse taastamisest.
 Aastapäevaintervjuu
 peaminister Tiit Vähiga
10.45 Toomas mulkide maalt
11.25 Soovide puu
12.55 Balletietendus
 Pähklipureja
14.30 Ingellik Dietrich ja jumalik
 Garbo
15.20 Kahekõne
15.45 Kapist välja
16.15 Oru valitseja
17.10 Õne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Ringvaate aasta
19.40 Noor pensionär
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport
21.25 Georg
23.15 Ühe unistuse maja
00.10 Üks koorilaul.
 Kiitkem
 südamest Mariat
00.15 Oru valitseja
01.10 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus
 ja võõrsil
11.30 Dzhuha
12.30 Suur
 lotokolmapäev –
 Rooside
 söda
13.25 Heeringas
 Veenuse
 õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Kü-
 ladetekiivid
15.50 Tüdruk
 nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Meie aasta
 Austraalias
20.30 Unustamatu
 2016
22.30 Laskja
00.40 Luuserid
02.20 Riz-
 zoli ja Isles
03.05 Reporter
03.55 Ivo Linna
 Ameerika lugu
04.20 Kohenäha,
 et vanad sõbrad
05.05 Saladused
05.30 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Eesti parim
 pagar
12.50 Salatoimikud
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede
 torm
17.20 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed
 uudised
20.00 Üksinda
 kodus
5 **22.00** Roosa
 panter
2 **00.00** Kondid
01.00 Quantico
01.50 Ameerika
 õdukas
02.40 KolmeDok.
 Aaretejaht
 Eesti
 moodi
03.30 Võimalik
 vaid Vene-
 maal
04.20 Seitsmesed
 uudised
05.25 Südameasi

07.30 Susapusa Okidos
07.40 Rüütel Miku
07.55 Kriksatrullid.
 Õpime
 joonistama
08.00 Sam-
 malhammas,
 kus sa oled?
08.10 Rüütel
 Rooste
08.30 Kaotatud
 ja leitud
08.50 Maša ja karu
09.00 Džungliässad
 lõunanabal
09.55 Kati ja Mimmu
10.10 Põrsas Peppa
10.15 Kutsikate
 ja kassipoegade
 imeline maailm
11.00 Loodusega
 koos.
 Rein
 Maran
11.20 Emajõe
 veemaailm
12.15 Nipernaadi
13.45 ETV live.
 Lenna ja Mihkel
 Raud
1 **15.30** Nääriõhtu-
 viperused
16.00 Kasper
 ja Emma.
 Parimad sõbrad
17.20 Kosmoselendurid
17.35 Priit ja
 Prääks
17.45 Vikerkaar
 Rubiin
18.00 Georg Udukübara
 aaria
18.15 Animasari
 Beni ja Holly
 väike kuningriik
18.30 Lumemees
 ja lumekoer
18.55 Põrsas Peppa
19.00 Maša ja karu
19.10 Tore-
 dade Asjade saar
19.20 Aktuaalne
 kaamera (viipekeeles)
19.30 Tareq
 Tayloriga
 Põhjamaade
 kokakunst
20.00 AegRuum
 Inimene
20.55 Heureka
21.30 Peaky
 Blinders
22.25 Miranda
22.55 Eesti TOP
7 **23.45** Igaihel
 oma lugu
01.40 ERR.ee
 uudised

30. detsember

06.55 Eesti parim koolikokk
07.55 Ringvaate aasta
08.55 Ballykissangel
09.40 25 aastat Eesti
 iseseisvuse taastamisest.
 Aastapäevaintervjuu
 peaminister Mart Laariga
10.45 Aarne Rannamäe.
 Ajakirjaniku ajastu
11.40 Georg
13.25 Max Raabe ja Paleeorkester
14.55 Kuningapere
15.20 Minu pere
15.45 Hyacinth Bucket
16.20 Oru valitseja
17.10 Õne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Intervjuu president Kersti
 Kaljulaidiga
19.20 Jõulutunneli laulud
 2016
19.50 Aeg maha
20.00 2016 Aktuaalses
 kaameras
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport
21.30 Perekonnavale
22.50 Eeva Talsi.
 Vähemalt täna
23.35 Oru valitseja
00.29 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Meie aasta
 Austraalias
12.00 Unustamatu
 2016
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetekiivid
15.50 Tüdruk
 nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Mina, supervaras
21.45 Põrunud professor
23.35 Visad võmmid
01.30 Laskja
03.25 Reporter
04.20 Kohenäha, et vanad sõbrad
05.05 Saladused
05.30 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Roosa panter
2 **13.40** Võimalik
 vaid Venemaal
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse
 võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.20 Minu
 köök on parim
18.45 Seitsmeste
 aastalõpp
 Kõltsu mõisas!
21.00 Kääbik.
 Ootamatu teekond
00.20 New York,
 New York
03.21 Salemi
 nõiad
04.20 Seitsmeste
 aastalõpp
 Kõltsu mõisas!

07.30 Beni ja Holly väike
 kuningriik
07.45 Jää valitseja
08.10 Toredade Asjade
 saar
08.15 Kosmoselendurid
08.30 Oktonaudid
09.00 Tütarlaps
 tuletikkudega
10.00 Lumivalgeke ja
 7 pillopoissi
10.15 Elukarussell –
 viljapuuad
11.05 Merelaul
 2016
12.10 Õpetusi
 kosmoselaeva
 ehituseks
13.25 Kirsitubakas
14.55 Flamenko ja
 hapukapsad
15.30 Meemeistrite

Reisikiri. Viva l'Italia!

31.
osa

JÄRJELUT

OLEV REMSU

Kirik on klassitsistlik vaid väljastpoolt, seest barokk, puhas barokk. Portikusel klassitsistlikud, valged, saledad ja siledad ümar-sambad, sees baroksed, kõrged, lainetavate keermetega värvikirevad piilarid.

Ilma kolonaadita ei ole prestiiži. Sees on aga piilarid peale au ja väärikuse loomise ka kande-konstruktsooniks, ilma nende-ta langeksid võlvid ja lagi sis- se.

Fassaad on valge, korrapära- ne ja sümmeetriline, sees vooga- vad lae- ja seinamaalid, näen vist musttuhandet valges marmoris skulptuurideks raiutud pühakut.

Kui juba vedama hakkab, siis veab ikka edasi.

Kirikus harjutab orkester, roh- kesti keelpille, peamiselt viiu- leid, aga ka tšellosid ja puhkpille.

Orkestrandid on tänavarõivas, kuid keda see segab?

Istuks pingile ja jääks kuu- lama? Ei tea, kas tohib? Kas on viisakas?

Uks oli lahti, järelikult vist tohib.

Ilmub volüümikas lauljanna, tema on päris sportlikus ke- stas,

punases treeningdressis ja poris- tes tossudes.

Võib-olla tuli ta just tervise- sörgilt?

Dirigent kannab kontserdirõi- vastust, ehtsat smokingit.

Ta kummardab publiku poole ja ainus publik olen mina.

Täna, see on nii liigutav.

Ja siis läheb lahti. Muusika viib kuhugi tabamatusse maa- ilma, mis on ehitatud helidest.

Ma olen muusika jätnud enda- le faktivabaks kunstiliigiks. Ma ei taha teada ei autori ega teo- se nime, ei ajastut, millal on oo- pus kirjutatud, ega voolu, kuhu see paigutatakse. Ei mingit juttu, ainult ülevaalt voogav helikunst, mis sedapuhku lummab mind täiesti.

Vaikus tuleb ootamatult, lau- sa ehmatab.

Kättest käib läbi automaatne kihk plaksutada, ent kirikus vist ei kõlba?

Dirigent kummardab minu poole, ma kummardan vastu.

S siis kääksub raske ja kõrge uks. Antagu mulle andeks ko- hatu võrdlus, ent see mõjub kõ- hupuuksuna aristokraatses selts- konnas.

Siseneb õbluke, musta suur- rästi mähitud piiga, lööb risti et- te, teeb võluva kniksugi.

Neiu suundub tumepruuni pi- hikambrisse, neid on seinte ää- res õige mitu reas.

Esimest korda näen, et pihi- kambri ukseid on märgistatud – PENITENTE ja CONFESSORE (pihtija ja pihiisa). Et rollid segi ei läheks...

Pihikamber sarnaneb riideka- piga, neiu siseneb õigest uksest, mustas sutaanis preester ei lase end kaua oodata.

Kuidas ta teadisi tulla?

Kas ta jälgib sisenejaid? Või on pihikambris kutsunupp? Või teatab talle Kõigekõrgem, et aeg tööle asuda, asuda minu ja maa- ilma vahele?

Mida on küll sellel neil pihti- da? Kas säärane uudishimutsemi- ne, eriti mõtete kaldumine tea-

• **Esimest korda näen, et pihikambri ukseid on märgis- tatud – PENITENTE ja CONFESSORE (pihtija ja pihi- isa). Et rollid segi ei läheks...**

KULTUURITEATED

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaerobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €, R–P 14 €. **Jõulukuu eripakkumine** – selja- hooldus iseseisenev mudaga 50 €. Näomassaaž ja mask 30 €. Mani- küüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja sauna- keskus avatud iga päev kl 6–9 ja 13–22. Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22. Täpsem teave ja bro- neerimine tel 472 4400 või info@laine.ee.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. Käes on jõululaudade broneerimis- eegi! Tel 472 4605, 503 7289. www.framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. 23. dets kl 20 tantsuõhtu, Rain Poo- len. 24. dets kl 20 tantsuõhtu, an- sambel Ragnar & Co. 25. dets kl 20 tantsuõhtu, ansambel Ragnar & Co, kl 20.30 varieteeprogramm, esineb Viru varietee tantsurüpp, pilet 10 €. 31. dets kl 20 Koit Toome ja bänd, DJ Kilu. Rikkalik soojade roogade ja suupistete buffet. Pilet 90 €. Peo- ja peielauad, küsi pakkumist!

Haapsalu kultuurikeskuses uus- aastaõöl kl 00.00 värvikas aasta- vahetuse tantsuõhtu. Laval Teele Viira ja Disco Groove Band. Pilet Pi- letilevis 8 € ning kohapeal 10 €.

• KINO

Haapsalu kultuurikeskus (Posti 3): 22. dets kl 19 film „Kontori jõu- lupidu“, pilet 4 €. 23. dets kl 13; 30. dets kl 17.15, 31. dets kl 13 ani- mafilm „Laula“, pilet 3 €. 27. dets kl 13; 29. dets kl 17.15 animafilm „Laula“, 3D, pilet 3.50 € + prillid 1 €. 27. dets kl 19; 29.–30. dets kl 19.30 film „Vastik vana“, pilet 4 €.

• KONTSERT

Haapsalu kultuurikeskuses 26. dets kl 19 Maarja-Liis Ilus ja Karl-Erik Taukar „Jõulutähed“, pi- letid 21 ja 18 € Piletilevis, samal päeval 23 ja 20 €.

Haapsalu kultuurikeskuses

28. dets kl 19 Anneli Peebo, C-JAM ja Urmas Lattikas „Jõuluöö“, piletid 20 ja 17 € Piletilevis, samal päeval kõigile 23 €.

Haapsalu toomkirikus täna kell 19 Inga ja Toomas Lunge „Meie pere jõulud“. Kontsert koos Tõnu Raadikuga. Piletid Piletilevist ja kohapeal tund enne algust.

• TEATER

Haapsalu kultuurikeskuses 26. ja 27. dets kl 12 Haapsalu teatristuu- dio lastelavastus „Karupoeg Mia unistus“, pilet 4 € Piletilevis ja kul- tuurikeskuse kassas.

• RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenutuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P suletud. Raamatulaenutuspunkt sotsiaalmajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14. 23. dets kõik teeninduspunktid avatud 10–15. Kõik teeninduspunk- tid suletud 24.–26. dets ning 31. dets. Vaata www.lib.haapsalu.ee.

• MUUSEUMID

Haapsalu pitsikeskus (Karja 25): T–R 11–16 ja L 11–15.

Haapsalu piiskopilinnuse muu- seum R–P 11–16. www.salm.ee.

Hanila muuseum: avatud ettetelli- misel, tel 5333 8586, www.hanilamuuseum.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum: R–P 11–16. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum avatud T–L 11–16. www.aiboland.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) K–P 11–17. www.salm.ee.

Lihula muuseum talvehooajal avatud ettetellimisel. Info muu- seum@lihula.ee või tel 523 4303.

Rõude muuseum avatud ettetelli- misel. Tel 5597 4773.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee.

• NÄITUSED

Lasteraamatukogu (Wiedeman- ni 11): Eliisabet Luure lugemispäe- vikute näitus. Illustratsiooninäitus „Piret Räni nunnikud ja teised to- redad“.

Keskraamatukogu (Posti 3): Raamatunäitused „Meie naabrid – Soome“ ja „Mis on linnukesel mu- ret...“. Vitriinides Jonas Tauli illust- ratsiooninäitus „Üks erakordselt eriline mees ja teised loomad“. Lu- gemissaali seintel näitus „Iloni Ime- demaa sünnilugu“. Lugemissaali fuajees Ants Maripuu „Merepildid“.

Haapsalu kunstikooli galerii (Karja 6) T–R 12–16.30, L 10–14.30 „Rauast süda“, Riina Reinersi isiku- näitus koomiksi teemal avatud 31. detsembrini. Tasuta.

Spaahotelli Laine fuajee gale- rii (Sadama 9/11): Taimi Ungersoni pastellmaalid „Peegeldused“.

Haapsalu linnagalerii (Posti 3): Pille-Riin Jaigi näitus „Iga naise ta- ga on teine naine“. Avatud 31. detsembrini.

Kullamaa kultuurimaja galeriis näitus „Pärandkultuur maastikul“.

TÄNU

Jõulutervitus

Täname väga oma endist teenindajat Maret Lin- namäelt. Samuti täname Rajat, Piretit ja Irat täp- suse ja korrektuse eest posti ja kasti toomisel. Häid, rõõmsaid jõule, edu ja tervist kogu eluks. Olge tänatud, Omniva firma töötajad!

Soovivad pensionärid Nõva ringil

UUED ILMAKODANIKUD

Nimi on pandud uutele ilmakodanikele

Haapsalu linn

KAISA KRIPS sünd 18. oktoobril
RAMAN ROOLAND OJANDU sünd 25. oktoobril
EMMA KUUSEÕIS sünd 21. oktoobril
HUGO MUST sünd 2. novembril
BOB KLAUS KAUSTEL sünd 9. novembril
ALEKSANDRA KONONOVA sünd 9. novembril
MARTEN KURIS sünd 12. novembril
SOFIA KOZLOVA sünd 3. novembril
LARS VIKMAN sünd 25. novembril

Hanila vald

ARTUR KAASIK sünd 9. novembril

Kullamaa vald

MARKUS KOTOV sünd 26. novembril
ENDRIK RAJAMETS sünd 26. novembril
STEN SIHRMANN sünd 4. novembril
TORMI VALK sünd 29. oktoobril

Lääne-Nigula vald

VIRGO PENJAM sünd 29. oktoobril
TRISTAN SASSE sünd 6. novembril
KÄTRIIN VARE sünd 8. novembril
REBECKA MONES sünd 14. novembril
KRISTJAN KADAK sünd 20. novembril

Noarootsi vald

LINDA OTSA sünd 4. novembril

Nõva vald

KEVIN-RASMUS KIVINUKK sünd 6. novembril

Ridala vald

MARTIN NUUT sünd 1. novembril

Õnne lastele ja vanematele!

Kallid lugejad!
Lääne Elu toimetis (Posti 30) on avatud neljapäeval, 22. detsembril kell 8.30–13.30 reedel, 23. detsembril kell 8.30–13.30. Esmaspäeval, 26. detsembril on toimetis suletud!
Järgmine Lääne Elu ilmub neljapäeval, 29. detsembril.
Rahulikke pühi!

nia ja hiljem ühendatud Itaalia kuningate vastu, kelle residents see lagunev palee oli.

Muuseumikülastuse lõpuks näidatakse kunagises troonisaa- lis filmi sellest samast lossist. Eka- raanil oli kõik ere ja värvikirev. Mul on olnud sellest, et koopia on etem originaalist, varasem- gi kogemus.

Tartu ülikoolis jooksime tor- mi Jaak Kangilaski kunstiajaloo- loengutele. Terve keemiahoone ringauditoorium oli tudengeid paksult täis. Kangilaski näitas projektori kaudu diapositiivide pilte ekraanile, mis rippus tahv- li peal. See oli moodne kunst, mis oli veel pooleldi keelu all. Need pildid olid kirkad ja säre- dad. Kui ma hiljem toonas- Leningradis Ermitaažis ja Moskva Puškini muuseumis originaale nägin, tundsin kerget pettumust. Need olid märksa tuhmimad.

Nagu mina oletuste kinnituseks, et genovalastel ei ole iseäranis soo- je tundeid Savoia- de vastu, särab linna ajalooliste valitsejate Dood- žide Palee (Palazzo Ducale) nagu nõelasilmast tulnud elegantne üli- kond. Järgneb

TEATED

Rändurite klubi

(Nurme bistroo, Nurme 1, http://nur- mebistroo.ee/) 30. detsembril kell 19.30 räägime Aaf- rikast. Külla tuleb helilooja ja rändur Peeter Vähi, kes esitleb ühtlasi hiljuti ilmunud raamatut „Ring ümber Aafri- ka“. Tere tulemast!

Nurme bistroo

Kui Sul on probleem või pole oma muret kellegagi jagada, on Sul võimalus abi saada

LÄÄNEMAA KRIISIABIKESKUSE NÕUSTAMISKABINETIST Kastani 7, 90508 Haapsalu.

Esmane psühholoogiline nõustamine ja kriisiabi: E–L – aeg kokkuleppel, tel 515 9572.

Holistiline psühhoteraapia / TRE – tel 515 9572. TRE (Trauma Releasing Exercises – trauma vabastamise harjutused) Kriisiabi tel – 5393 5121, 515 9572. Esmane juriidiline õigusabi E 10–12.

Info ja eelregistreerimine tel 475 7555, 515 9572.

Meie koduleht www.hot.ee/kriisiabikeskus/

Vähekindlustatud inimestele on nõustamisel omaosalus 5 €; eriolukordade puhul tasuta (KOV toetuse korral). Soodushinnad on õpilastele, pensionäridele. Väljaspool vastuvõtuaega helistades jätkke oma teade ja tel nr automaatselt 475 7555, Teiega võetakse ühendust.

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetis 473 7222,

kuulutused ja reklaam 473 7111,

faks 473 7040, e-post info@le.ee

Kodulehekülj: www.le.ee

Peatoimetaja

Andrus Karnau
Toimetajad Kaie Iives, Kaire Reiljan, Urmas Lauri, Lemmi Kann, Kristjan Kosk, Tarmo Üuemaa
Reklaam reklaam@le.ee
Küljendaja Tiina Liiv
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja

Merilin Sellik
Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk
Raamatupidaja Vilma Hõövel
Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud

Printallis

Pangakontod Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031, SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Müüme põranda-, voodri- ja ehitus-laudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28; kask 35; okaspuu 33 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kami-napuud ning pakitud turba- ja pui-dubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

30–70 cm toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €, tarne al 10 rm, transport hinnas. 3meetrine küttepuu, tarne al 30 tm. Tel 502 4895.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask, saar) koos kohaleveoga. Hind kokku-leppel. Samas müüa saetud-lõhutud küttepuid mitmes pikkuses (hind al 27 €/rm). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Otse tootjalt. Pakitud küttematerjal: puidubrikett al 133 €, turbabrikett, pellet ja klotsid. Vedu. Tel 506 8501.

Müüa 30–50 cm kask ja segapuu, nii laotuna kui ka võrgus. 3 m kask, saar ja segapuu; tarne al 12 rm, hind kok-kuleppel. Tel 5647 7966.

Puidubrikett 960 kg alus 139 €. Pui-dugraanul 960 kg alus 169 €. Roh-kem infot kodulehelt balticpellet.ee või tel 5891 5954. Hinna sees koju-vedu Läänemaal.

Voodrilaua ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

OST

Musta ja värvilise vanametalli kok-kuost aadressil Tööstuse 11, Haap-salu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Ostan või rendin ajaloolist kalapüü-giõigust. Kõik pakkumused oodatud. Tel 5857 5060.

AUTOD

Müüa 4 VW velgedel rehvi, moot 185/65/14. Hind 100 €. Tel 5341 2912.

Ostan auto, kaubiku. Võib vajada re-monti, olla ülevaatuseta. Telefon 529 5656.

KINNISVARA

Ostan 2toalise korteri. Tel 551 6283.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põl-lumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

KINNISVARA VAHENDUSKESKUS
Kinnisvara müük, ost, üür
E–R Posti 41a, Haapsalu,
tel 503 5934. Katrin Annus
www.kvkeskus.ee

Müüa 3toaline korter Lihulas. Kort-er on heas korras. Aadress Ristiku tn 1, Lihula. Tel 5621 4375.

Ostame põllu-, heina- ja metsa-maad. Parim hind. Tel 506 9600.

TEENUS

Läänemaa Jäätmejaam viib Teie majast, korterist soodsatel tingi-mustel ära olme- ja ehitusjäätmed, mööbli, elektroonika, metalli jms. Äravedu konteineritega 10–30 m³. E–R 9–17. Tel 5668 1436.

Tootja Läänemaal valmistab klaas-plastist septikuid ja mahuteid. Kae-ve- ja planeerimistööd kopplaaduri-ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meel-dejäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remondi-töid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Autorent Haapsalus al 24 € ööpäev. Järeלקָָru ja autoveotreileri rent. Tel 554 2380, info@pulsar24.eu.

Näksi baar korraldab peo-, sünni-päeva- ja peielaudu. Detsembris eri-menüü jõulu- ja aastavahetuselau-dadele. Tel 523 0700.

Viin ära teie majast, korterist ja keldrist kodumasinaid, vana mööblit, metalli, ehitusprahti jms. Hind kok-kuleppel. Tel 5802 9660.

Nõelravi Läänemaa haigla poli-kliinikus. Näidustused: pea-, kaela- ja seljavalu, lihasepinged, kolmknärvi-valu, näonärvihaigus, unetus, äre-vus, stress, bronhiaalastma, kõhuki-nisus, menstruaalvalud, suitsetami-sest loobumine. Eelregistreerimine tel 503 2504.

Teostame korterite ja eramajade kõiki sisetöid, sealhulgas väiksemaid remonditöid. Küsi julgelt lisainfot tel 5632 7955.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päe-va nädalas. Välismaal omandatud pikaaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrus-majade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

TÖÖPAKKUMINE

OÜ Helm võtab tööle ehitustöölise ja abitöölise ehitusele. Tel 5666 0149, info@helm.ee.

Tschudi Road Transport OÜ võtab töömahu suurenemise tõttu tööle rahvusvaheliste kaubavedude autojuhi (Euroopa sisetöödele). Va-jalik inglise keele oskus ning vara-sem töökogemus. Info tel 505 8991.

LOOMAD

Haapsalu Loomakliinikus (Posti 5)
23. detsembrini
Specifiku ja Royal Canini lemmikloomatoidud **-20%**
23. detsembril kogu kaup -10% (v.a ravimid)
Olete oodatud!
Kliinik E–R kl 10–18.
Pood E–R 9–18, L 10–14.
Tel 473 5566, 5694 5545.

Müüa küülikud. Tel 5336 4288.

METS

- Ostame kasvavat ja virmastatud võsa.
- Teostame võsa- ja metsaraiet.
- Teostame saameestega võsa-raietöid (valgustusraied, harves-teri ette- ja järellõikus)

E-post info@pjforest.ee
Tel +372 5604 0794
PJ Forest OÜ

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**.
Tel 511 0415 ja 517 9866.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

LÄÄNEMAA NAISTE TUGIKESKUS

Turvaline pelgupaik vägivalla all kannatavatele naistele ja nendega kaasas olevatele lastele, toetus ja abi probleemide lahendamisel, psühholoogiline ja juriidiline nõustamine.

Tel 504 2300.
laanenaistetugi@gmail.com

Vägivallast on väljapääs. Aitame Sul seda leida.

HAAPSALU LINNAVALITSUSE TEATED

Haapsalu linn kuulutab välja sotsiaal-, haridus-, kultuuri-, noorsootöö- ja sporditegijate tunnustamise

Haapsalu linn kuulutab sel aastal juba neljandat korda ühiselt välja sotsiaal-, haridus-, kultuuri-, noorsootöö- ja sporditegijate tunnustamise. Tunnustamise eesmärk on esile tõsta 2016. aastal valdkonda edendanud inimesi ja organi-satsioone, silmapaistvamaid algatusi ning sportlikke saavutusi, millel on oluline mõju kohalikul, maakondlikul, üleriigilisel või rahvusvahelisel tasandil.

- Tunnustamiseks oodatakse ettepanekuid 15. jaanuariks järgmistele nominentidele:
- Haapsalu aasta lasteaiaõpetaja
 - Haapsalu aasta õpetaja
 - Haapsalu kultuuritegija
 - Haapsalu hariduselu edendaja
 - Haapsalu kultuurielu edendaja
 - Haapsalu säravaim kultuurisündmus
 - aasta noorsootöö tegija
 - Haapsalu aasta noor
 - noortesõbralik tegu/koostöö
 - silmapaistvate sportlike tulemuste eest
 - aasta sotsiaaltöö tegija
 - sotsiaalvaldkonna edendaja

Tunnustuse pälvinud inimesed või organisatsioonid kuulutab Haapsalu linn välja pidulikult kontserdil Haapsalu kultuurikeskuses veebruaris.

Tunnustamise korrad on leitavad Haapsalu linna kodulehel ja Haapsalu linna-valitsuses Posti 34. Taotlused tuleb saata hlv@haapsaluv.ee või tuua aadressil Posti 34.

LÄÄNE ELU TELLIMISHINNAD

1 kuu	8,60 eurot	7 kuud	51,20 eurot
2 kuud	17,20 eurot	8 kuud	58,60 eurot
3 kuud	22,00 eurot	9 kuud	65,90 eurot
4 kuud	29,30 eurot	10 kuud	73,20 eurot
5 kuud	36,60 eurot	11 kuud	80,50 eurot
6 kuud	43,90 eurot	12 kuud	87,80 eurot

www.le.ee tel 473 7222

Elu on laul, on habras ta viis, heliseb hetk... ja katkeb siis.

Meie südamlük kaastunne Lii Pirgile perekonnaga armsa venna ja onu **KALVI KOPPELI** kaotuse puhul.

Õie ja Maarika perega

Avaldame kaastunnet Güntherile Koppelile **isa** kaotuse puhul.

Läänemaa Jalgpalliklubi

Avaldame kaastunnet Güntherile perega isa **KALVI KOPPELI** surma puhul.

Raunex OÜ kollektiiv

Südamlük kaastunne omastele kallil **KALVI KOPPELI** kaotuse puhul.

Reigo perega

Mälestame lugupeetud doktor **MAIMU VEDDERIT**. Sügav kaastunne lähedastele.

OÜ Mari Pedaku Silmaravi

Lääne Elu toimetus

Haapsalus Posti 30

(II korrus)

avatud E-R kl 8.30-17.

Tel 473 7111, 473 7222,

e-aadress info@le.ee.

Loe veebis
www.le.ee

Elu on laul, on lihtne ta viis, heliseb korra ja vaikibki siis.

Südamlük kaastunne Nelele, Güntherile, Kätlinile ja Katrinile kalli abikaasa, isa ja vanaisa **KALVI KOPPELI** kaotuse puhul.

Svetlana, Made, Ade, Liisi ja Mikk

Südamlük kaastunne Nele Koppelile perega **KALVI** surma puhul.

KÜ Kuuse 24

Mälestame **KALVI KOPPELIT** ning avaldame kaastunnet perekonnale.

OÜ Klimberg

Südamlük kaastunne Lii Pirgile **venna** kaotuse puhul.

Silvi koos lastega

Mälestame kurbusega kallist sõpra ja kolleegi Läänemaa Haigekassa päevilt **MAIMU VEDDERIT**.

Anu, Imbi, Lii, Maie, Marko, Olli ja Önne

Südamlük kaastunne Nelele, Güntherile, Kätlinile ja Katrinile kalli abikaasa, isa ja vanaisa **KALVI KOPPELI** kaotuse puhul.

Svetlana, Made, Ade, Liisi ja Mikk

Südamlük kaastunne lähedastele **KALVI KOPPELI** kaotuse puhul.

Tuula ja Veikko

Sügav kaastunne perekond Koppelile armsa **abikaasa, isa** ja **vanaisa** kaotuse puhul.

Prk Eerik

Südamlük kaastunne Marina Lauritsale armsa **venna** kaotuse puhul.

Risti Põhikooli pere

Sügav kaastunne Eve Sippile **ema** lahkumise puhul.

Imatra Elekter ASI kolleegid

Avaldame kaastunnet Arvole tütreaga ja Unole kalli ema ja vanaema **SAALE OLLEMA** kaotuse puhul.

Naabrinaine Edite, Helvia ja Kalle

Sügav kaastunne Güntherile ja Nelele perelega kallil isa ja abikaasa **KALVI KOPPELI** kaotuse puhul.

Thea ja Jaak

Mälestame alati abivalmis **KALVI KOPPELIT**. Meie siiras kaastunne lähedastele.

Helgi, Rein ja Riho

Sügav kaastunne Güntherile ja ta perele kallil isa **KALVI KOPPELI** surma puhul.

Indrek ja Maris

Südamlük kaastunne Piia Anskole perega abikaasa **VILJAR ANSKO** kaotuse puhul.

Laulunaised ansamblist Peoleo

Niiüd mälestus vaid saadab sind...

Meie kaastunne Arvole ja Merilinile ema ja vanaema **SAALE OLLEMA** kaotuse puhul.

Majarahvas

ARNOLD MÄGISTO
24.12.1916–3.9.1994

Meenutan isa 100. sünniaastapäeval.

Poeg Peeter

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötamine 1,94 €. Kood 1 €. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matuseetade (topeltsuuruses) 10,50 €. Önnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee

Lihula LC müüs maha üle 40 kuuse

Eile korraldas Lihula Lionsi klubi bussijaama taga platsil heategevusliku jõulukuuskede müügi. Kuuskede müügist saadud tulu läheb Lihula maadlejaile ehk raskejõustikuklubile Leola.

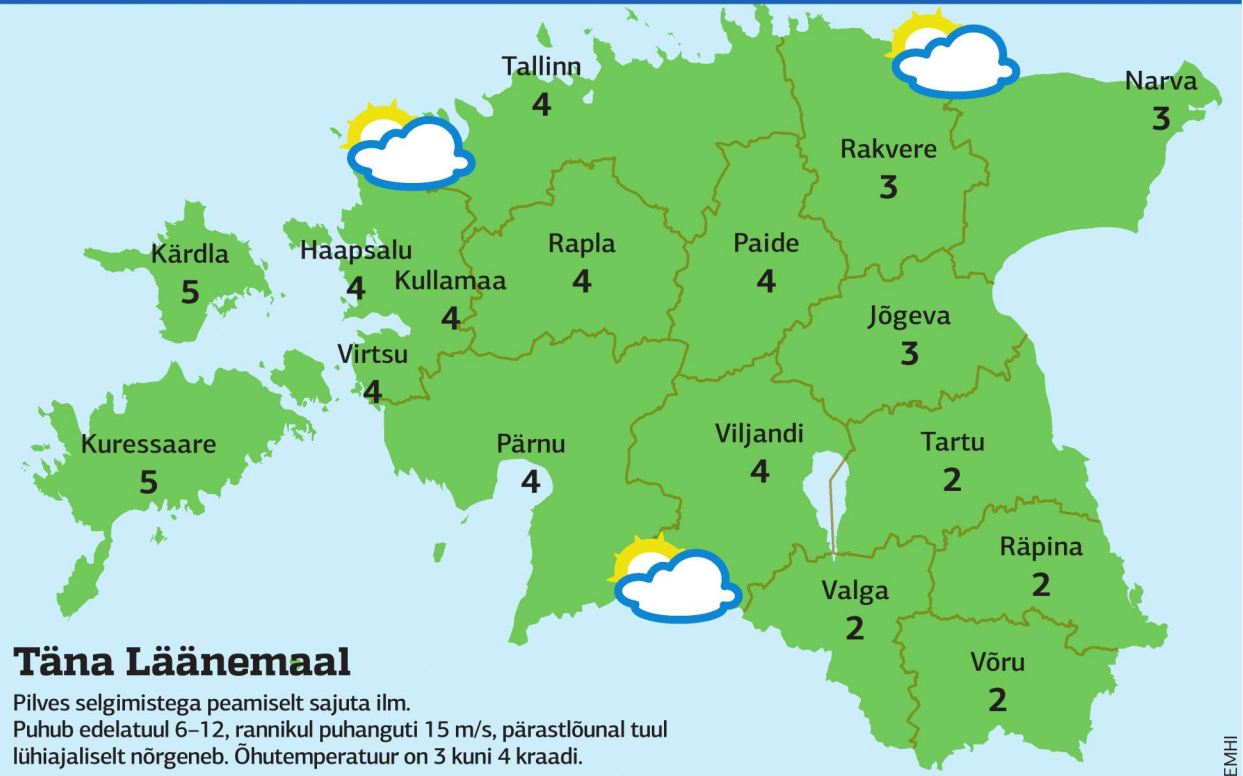
Lihula LC president Andres Vaan ütles, et müüki pandi üle 40 kuuse. „Mullu oli 50 kuuse, aga mõned jäid järele. Seekord ei tahtnud ülearu võtta,” ütles Vaan. Eriti vilgas ostmine käis Vaani sõnul hommikupoolel. Kella nelja paiku ütles Vaan, et tõenäoliselt saavad nad kõik kuused müüdud.

Kuused müüdi hinnaga kümme eurot meeter, aga kümne euro eest sai kätte ka 1,4meetrise kuuse. „Isegi viie euro eest oli võimalik kuusk saada,” ütles Vaan.

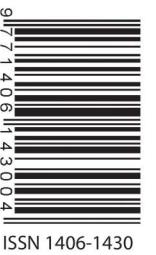
Kuused olid toodud RMK metsast Lähtru kandist, kus need oleks nägunii varem või hiljem maaparan-dustööde ajal maha võetud. Heategevuslikku jõulukuuskede müüki korraldab Lihula LC juba mitmen-dat aastat.

KAIE ILVES

ILMAENNUSTUS

Pühapäev	öö päev	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev
1°...4°	0°...4°	1°...3°	1°...5°	
lääne-, edelatuul 5–12(15) m/s	lõuna-, edelatuul 9–15(20) m/s	edelatuul 6–12(16) m/s	edela-, lõunatuul 9–15(22) m/s	

VAATA KA
WWW.LE.EE

Jõulukuul soodsad pakkumused kuni -30%
Järelemaksu intress detsembris 0%

ananke mööbel

15 aastat
mööblimüügi
kogemust

Ananke Mööbel&Sisustus
Rannarootsi Keskuses
www.ananke.ee

KASTANI METSA

Iga päev 8–22

Iga päev 8–22

Seapraetükk (2–3 kg) 1 kg **2.99** tavahind 3.99

Kohviuba, Kulta Katriina 500 g, 7,98 €/kg **3.99** tavahind 5.99

Sidrunikook, Marta pagar 520 g, 5,75 €/kg **2.99** tavahind 4.49

Margariin Delma 1 kg **0.99** tavahind 1.99

Kommikarp Snowtuubi Ralli, Kalev 1 kg **5.99** tavahind 11.90

Kodune ahjupraad, Rakvere 1 kg **3.49** tavahind 6.99

Talumehe rulaad, Rakvere 1 kg **3.99** tavahind 7.90

Klassikaline AHJUKANA, Tallegg 1 kg **2.99** tavahind 5.90

Lastevorst, Rakvere 1 kg **2.59** tavahind 3.79

Viru keedusink, Rakvere 1 kg **3.49** tavahind 5.49

Pereviiner 900 g, 2,21 €/kg **1.99** tavahind 3.59

Verivorst, Rakvere 1 kg **1.99** tavahind 3.79

Eesti rahva verivorst 1 kg **1.59** tavahind 3.59

Lastevorst, Valla 600 g, 1,49 €/kg **0.89** tavahind 1.49

Õun Paulared 1 kg **0.49**

Apelsin 1 kg **0.99**

Pirn Conference 1 kg **0.99**

LOOSI-MINE!

Ettevõtte otsib oma meeskonda kohusetundlikke

ehitusspetsialiste mitmesuguste ehitustööde tegemiseks.

Kohe vajame maalreid, kipsipaigaldajaid, elektrikuid, sanitaartehnikuid, puuseppi, lammutajaid, plaatijaid, puitelementmajade komplekteerijaid ning betoonelementmajade komplekteerijaid, lumekoristajaid ning sise-välitöödele üldhitajaid.

Kasuks tuleb soome keele oskus suhtlustasemel ning Soome isikutunnuse numbri ja rohelise kaardi olemasolu.

Enda poolt pakume konkurentsivõimelist töötasu ning meeldivat töökeskkonda, vajaduse korral elukohta.

Töökohad asuvad Soomes, kellel huvi ja tahtmist, palun võtke meiega ühendust argodemaoy@gmail.com, tel+372 5852 0821.

Kleidid, aksessuaarid ja jalanõud soodsate hindadega!
Siin on midagi just Sulle!
www.bridgestore.ee
NB! Haapsalus pakk tasuta koju või kontorisse.

AMTIMBER
ostab
KASVAVAT METSA ja VÕSA
(ka väheväärtsuslikku),
METSAMATERJALI.
Tel 507 9940
amtinber001@hotmail.com

PARILA KLAAS OÜ
Lähtume alati kliendi soovide ning peame lugu traditsioonidest ja looduse säästmisest.
Valmistame eritellimusel puidust aknaid ja uksi ning muid puidust tooteid.
Westmeri 2
90502 Haapsalu
Tel 472 0868
info@parila-klaas.ee

Häida pühi!
Uuel aastal uue hooga – tule kohe jaanuaris uurima.
Loe lähemalt
www.htg.edu.ee

HAAPSALU TÄISKASVANUTE GÜMNAASIUM

www.facebook.com/HaapsaluTG